

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสระ
นางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

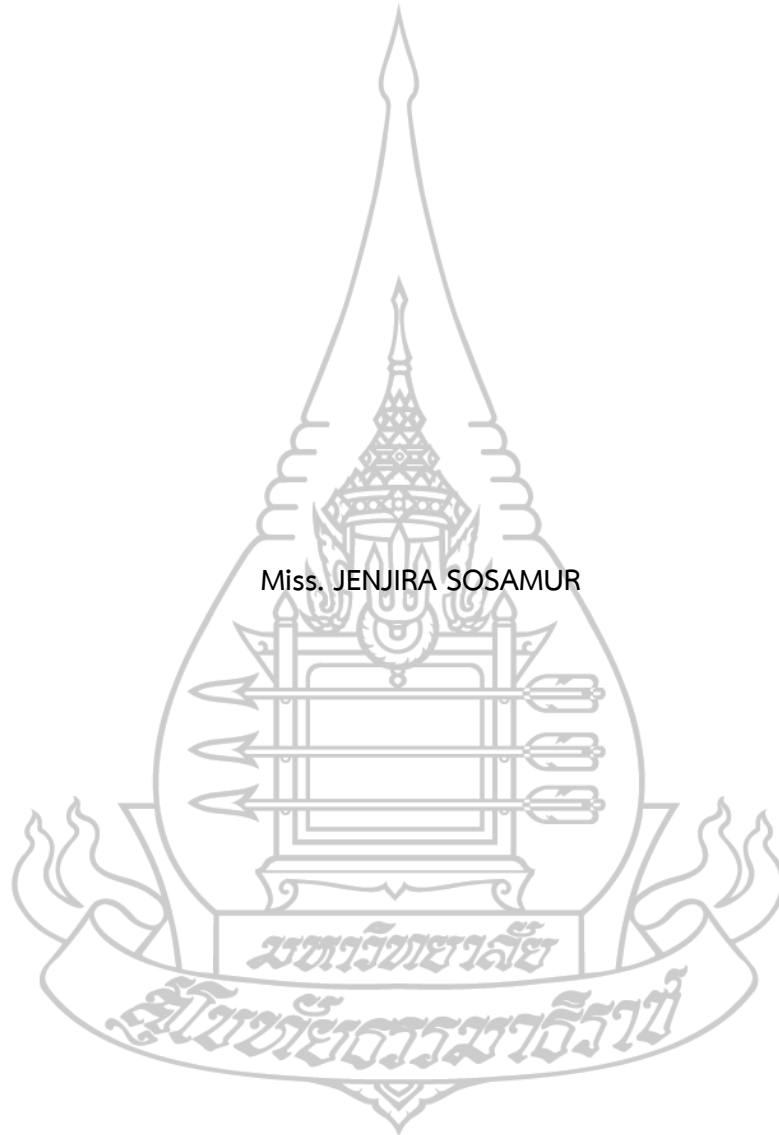

นางสาวเจนจิรา โสเสมอ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Social Welfare Needs of the Elderly in Phon Thong Subdistrict,
Senangkhanikhom District, Amnat Charoen Province

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Public Health

School of Health Science Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
ชื่อและนามสกุล	นางสาวเจนจิรา โสเสมอ
แขนงวิชา / วิชาเอก	กลุ่มวิชาบริหารสาธารณสุข
สาขาวิชา	วิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอฬาร

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 มกราคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รติโอฬาร)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพล กาละดี)

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรางคณา จันทร์คง)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

ชื่อการศึกษา คำนวณว่าอิสระ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง
อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
ผู้ศึกษา นางสาวเจนจิรา โสเสมอ รหัสนักศึกษา 2645000411
ปริญญา สาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รัตโอฟาร ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และ 2) เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

การศึกษาเชิงสำรวจแบบตัดขวางครั้งนี้ศึกษาในประชากรผู้มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวน 946 คน คำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ยกรณีทราบจำนวนประชากร ได้จำนวน 254 คน และสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ เครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ ปัจจัยส่วนบุคคล และความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ และด้านบริการทางสังคมทั่วไป ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน มีค่าความตรงเท่ากับ 1.00 และตรวจสอบความเชื่อมั่นมีค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.89 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย วิเคราะห์เปรียบเทียบใช้สถิติการทดสอบทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการศึกษา พบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.21$ s.d.= 0.46) โดยความต้องการจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่อยู่อาศัย ($\bar{x} = 4.38$ s.d.=0.59) ด้านสุขภาพอนามัย ($\bar{x} = 4.34$ s.d.=0.59) ด้านบริการทางสังคมทั่วไป ($\bar{x} = 4.28$ s.d.=0.55) ด้านความมั่นคงทางรายได้ ($\bar{x} = 4.17$ s.d.=0.63) ด้านการทำงานและการมีรายได้ ($\bar{x} = 4.12$ s.d.=0.54) ด้านนันทนาการ ($\bar{x} = 4.09$ s.d.=0.61) และด้านการศึกษา ($\bar{x} = 4.00$ s.d.=0.60) ตามลำดับ และ 2) เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีการประกอบอาชีพและกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ดูแลมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีผู้ดูแล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ ความต้องการสวัสดิการ ผู้สูงอายุ ปัจจัยส่วนบุคคล

Independent Study title: “Social Welfare Needs of the Elderly in Phon Thong Subdistrict, Senangkhanikhom District, Amnat Charoen Province”

Author: “Miss. JENJIRA SOSAMUR”; ID: “2645000411”;

Degree: Master of Public Health

Independent Study Advisor: Assoc. Prof. Dr.Sompoch Ratoran; Academic year: 2023

Abstract

The objectives of this cross-sectional survey study were to (1) identify social welfare needs of the elderly and (2) compare the social welfare needs of the elderly, both in Phon Thong subdistrict, Senangkhanikhom district, Amnat Charoen province, according to their personal factors.

The study involved a sample of 254 elders, selected using the systematic sampling from all 946 people aged 60 years and over. The sample size was calculated using the sample size for estimating known population mean method. The study tool was a questionnaire, covering personal factors and social welfare needs of the elderly in seven areas: education, health, housing, job and income, recreation, income stability, and general social services. The questionnaire had been checked by three experts; and its content validity index and reliability value were 1.00 and 0.89, respectively. Descriptive data were analyzed using percentage, mean, and standard deviation; and comparisons with independent samples t-tests, one-way analysis of variance.

The results revealed that, among the elders/respondents: (1) their overall social welfare needs was at the highest level ($\bar{X} = 4.21$; $SD=0.46$); for all seven areas listed from highest to lowest need levels, the needs were for housing ($\bar{X} = 4.38$; $SD=0.59$), health ($\bar{X} = 4.34$; $SD=0.59$), general social services ($\bar{X} = 4.28$; $SD=0.55$), income stability ($\bar{X} = 4.17$; $SD=0.63$), job and income ($\bar{X} = 4.12$; $SD=0.54$), recreation ($\bar{X} = 4.09$; $SD=0.61$) and education ($\bar{X} = 4.00$; $SD=0.60$) and (2) based on a comparison of their social welfare needs, the elders with no job had a higher need level than those with a job and the elders with a caregiver had a higher need level than those without any caregiver, significantly ($p= 0.05$).

Keywords : Social welfare needs, Elderly people, Personal factors

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.สมโภช รัตติโอฬาร อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เอกพล กาละดี กรรมการสอบ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 3 ท่าน คือ

นางสาวจันทร์เพ็ญ ไชยมาตร นางสาวทับทิม สุวรรณภูฏ นางสาวมลฤดี คำจันทร์ ช่วยให้คำแนะนำ จนทำให้งานวิจัยนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้สูงอายุ ในเขตตำบลโพนทอง อำเภอเสนาางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์และขอขอบคุณผู้ช่วยวิจัยที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณผู้สูงอายุ ในเขตตำบลคึมใหญ่ ที่ให้ความร่วมมือในการทดสอบเครื่องมือการวิจัย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณครอบครัว ผู้นำชุมชน ตำบลโพนทอง ที่สนับสนุนการศึกษาครั้งนี้ คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา ตลอดจนทุกคนที่เป็นแรงผลักดันให้กับผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่าน ผู้เขียนหนังสือ และบทความต่างๆ ที่ให้ความรู้แก่ผู้วิจัยส่งผลให้สามารถทำงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

นางสาวเจนจิรา โสเสมอ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการศึกษา.....	5
กรอบแนวคิดการศึกษา.....	5
สมมติฐานในการศึกษา	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ	13
แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	27

บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	36
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอ	40
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	41
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	42
ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคล.....	43
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ.....	45
การทดสอบสมมติฐาน	53
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	60
สรุปการศึกษา.....	60
อภิปรายผล	63
ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม	70
ภาคผนวก	85
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	86
ข แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	88
ประวัติผู้วิจัย	95

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1 สัตส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน.....	35
ตารางที่ 4.1 แสดง จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล	43
ตารางที่ 4.2 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ.....	45
ตารางที่ 4.3 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย	46
ตารางที่ 4.4 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย. 47	
ตารางที่ 4.5 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป.....	48
ตารางที่ 4.6 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคงทางรายได้	49
ตารางที่ 4.7 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการทำงานและการมีรายได้.....	50
ตารางที่ 4.8 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ.....	51
ตารางที่ 4.9 แสดงผลการวิเคราะห์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา.....	52
ตารางที่ 4.10 ผลการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาที่ 1.....	53
ตารางที่ 4.11 ผลการสมมติฐานในการศึกษาที่ 2 จำแนกตามเพศ การประกอบอาชีพ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล.....	54
ตารางที่ 4.12 ผลการสมมติฐานในการศึกษาที่ 2 เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคม ของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้.....	56

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 6

ภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดการวิจัย..... 15

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประชากรผู้สูงอายุทั่วโลกมีแนวโน้มเพิ่มอย่างต่อเนื่อง (WHO., 2023) ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปจำนวน 611 ล้านคน เพิ่มขึ้นเป็น 962 ล้านคน ในปี 2560 เท่ากับอัตราเพิ่มเฉลี่ย ร้อยละ 5.8 ต่อปี (สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ, 2562) องค์การอนามัยโลกรายงานว่าในปี พ.ศ. 2562 มีจำนวนผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 1 พันล้านคนทั่วโลก คาดการณ์ว่าภายในปี พ.ศ. 2573 เพิ่มขึ้นเป็น 1.4 พันล้านคนและในปี พ.ศ.2593 จะมีผู้สูงอายุ 2.1 พันล้านคน โดยเฉพาะในประเทศกำลังพัฒนามีแนวโน้มของจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นกว่าประเทศอื่น ๆ (WHO., 2023) จากจำนวนประชากรทั่วโลกมีจำนวน 7,888 ล้านคน เกินครึ่งหนึ่งอาศัยอยู่ในทวีปเอเชีย 4,601 ล้านคน (ร้อยละ 60 ของประชากรโลกทั้งหมด) ซึ่งสหประชาชาติได้คาดว่าในทวีปเอเชียจะมีจำนวนผู้สูงอายุ 60-69 ปี ประมาณ 576 ล้านคน (ร้อยละ 12.5) ผู้สูงอายุ 70-79 ปี ประมาณ 299 ล้านคน (ร้อยละ 6.4) และผู้สูงอายุ 80 ปีขึ้นไป ประมาณ 143 ล้านคน (ร้อยละ 3.1) ซึ่งทำให้โครงสร้างประชากรทวีปเอเชียเข้าสู่ภาวะประชากรผู้สูงอายุ หรือ Aging populations ในปี พ.ศ. 2563 (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2562) และประเทศที่มีอัตราผู้สูงอายุสูงที่สุดในโลกได้แก่ ญี่ปุ่น (ร้อยละ 33.4) (WHO., 2023) สำหรับภูมิภาคอาเซียนในปี พ.ศ. 2562 ประเทศสมาชิกอาเซียน 10 ประเทศมีประชากรรวมประมาณ 656 ล้านคน มีผู้สูงอายุจำนวน 45.3 ล้านคน (ร้อยละ 6.9) และมีประเทศที่เป็นสังคมสูงอายุแล้ว คือ สิงคโปร์ ไทย และ เวียดนาม (อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์, 2563)

ประเทศไทยมีแนวโน้มผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นและกำลังก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ โดยในปี พ.ศ. 2536, 2545, 2550, 2554, 2560 และ 2564 มีผู้สูงอายุ ร้อยละ 6.8 ,9.4, 10.7, 12.2, 16.7 และ 19.6 ของประชากรในประเทศ ตามลำดับ ซึ่งคาดการณ์ว่าในปี พ.ศ. 2573 ประเทศไทยจะมีผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 26.9 (ปราโมทย์ ประสาทกุล, 2562; มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2565; สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565) และยังพบว่าประชากรไทยมีอายุเฉลี่ยสูงขึ้นโดยปัจจุบันมีอายุเฉลี่ยประมาณ 75 ปี และคาดการณ์ว่าในปี 2568 อายุของคนไทยเฉลี่ยประมาณ 85 ปี (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ

มั่นคงของมนุษย์, 2565) เห็นได้ว่าในช่วงตลอดระยะเวลา 20 ปี ประชากรคนไทยอายุยืนยาวขึ้น มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นสูงเกือบ 3 เท่าตัว จำนวนและขนาดของประชากรไทยขยายใหญ่จนทำให้โครงสร้างสัดส่วนอายุของประชากรเปลี่ยนแปลงไป (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ, 2560)

ผู้สูงอายุมีอายุยืนยาวขึ้นแต่ในขณะเดียวกันก็มีปัญหาด้านสุขภาพ (สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ, 2560) ซึ่งพบว่าผู้สูงอายุที่มีพฤติกรรมสุขภาพที่พึงประสงค์เพียง ร้อยละ 25.1 เท่านั้น ส่งผลต่อการเจ็บป่วยด้วยโรคต่าง ๆ จนไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ในปี พ.ศ. 2563 มีจำนวนผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงประมาณ 256,565 คน ได้รับการดูแลช่วยเหลือ จำนวน 229,720 คน และยังรอรับการดูแลช่วยเหลืออีก 26,845 คน (สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข, 2564) พร้อมทั้งพบปัญหาทางด้านสังคม มีรายงานพบสัดส่วนของผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวตามลำพังในครัวเรือนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และอีกส่วนหนึ่งผู้สูงอายุถึงแม้ไม่ได้อยู่คนเดียวแต่พบว่าอาศัยอยู่กับคู่สมรสตามลำพังโดยไม่มีคนดูแลอื่น ๆ ร้อยละ 21.1 ด้านรายได้พบว่าผู้สูงอายุ ร้อยละ 4.9 ที่มีรายได้เหลือเก็บ วิถีชีวิตและคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่เหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจ สุขภาพ และความสุข (สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม, 2565)

สวัสดิการสังคมเป็นเรื่องสำคัญและจำเป็นเนื่องจากเป็นสิ่งที่ทุกคนในสังคมต้องได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการด้านการศึกษา บริการด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งระบบการจัดบริการทางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชนโดยสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความเหมาะสม เป็นธรรม เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพด้านการศึกษา ด้านสุขภาพ อนามัยสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัย การทำงานเพื่อนำมาสู่การมีรายได้ ด้านการนันทนาการ ด้านกระบวนการยุติธรรม และด้านบริการทางสังคมทั่วไป ทั้งนี้จะคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิของประชาชนที่ต้องได้รับและมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคม (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555) ประเทศไทยเริ่มมีการดำเนินงานเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ ในปี พ.ศ.2496 ได้กำหนดนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพและความเป็นอยู่ที่ดี ดำรงชีวิตในสังคมได้ โดยกรมประชาสงเคราะห์จัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคขึ้นครั้งแรกปี พ.ศ.2525 ประเทศไทยจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2561-2580 เป็นแผนแม่บท ในปัจจุบัน ให้องค์กรต่าง ๆ มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยดำเนินงานรูปแบบเครือข่าย เพิ่มมากขึ้น ทั้งองค์การช่วยเหลือผู้สูงอายุระหว่างประเทศและองค์กรของภาครัฐ เช่น กรมอนามัย กำหนดให้มียุทธศาสตร์ส่งเสริมสนับสนุนเครือข่ายการทำงานดูแลกลุ่มผู้สูงอายุ นอกจากนี้ยังมี คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยมีตัวแทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็น

กรรมการ ทั้งจากหน่วยงาน กระทรวงแรงงาน สาธารณสุข ศึกษาธิการ โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน ส่งผลทำให้มีผลการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) ต่อมา พ.ศ.2542 มีการทำปฏิญญาผู้สูงอายุอย่างเป็นทางการโดยมีสาระสำคัญคือ 1) ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี ได้รับคุ้มครองให้ไม่มีการทอดทิ้ง และเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุกลุ่มที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือพึ่งครอบครัวได้รวมถึงกลุ่มสูงอายุที่มีความพิการ 2) ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวได้รับความเคารพ ความรัก ความเข้าใจ เอื้ออาทร ดูแลและเอาใจใส่ ยอมรับบทบาทของกันและกัน ของสมาชิกในครอบครัวเพื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดี อยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข 3) ผู้สูงอายุได้รับโอกาสด้านการศึกษา พัฒนาศักยภาพของตน สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และบริการทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อใช้ชีวิต สามารถเข้าใจความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน และสามารถปรับบทบาทของตนได้ 4) ผู้สูงอายุควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ได้รับโอกาสให้ทำงานที่เหมาะสมตามความสมัครใจ และได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมเป็นธรรม จนเกิดความภาคภูมิใจ เห็นคุณค่าของชีวิต 5) ผู้สูงอายุควรได้แนวทางการดูแลสุขภาพตนเอง 6) ผู้สูงอายุควรมีบทบาทส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน สังคม 7) รัฐโดยการมีส่วนร่วมของเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม กำหนดนโยบายและแผนด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย 8) รัฐโดยการมีส่วนร่วมของเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ตรากฎหมายเกี่ยวกับผู้สูงอายุ เพื่อบังคับใช้ในการคุ้มครองสวัสดิภาพและพิทักษ์สิทธิ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ 9) รัฐโดยการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ปลุกฝังค่านิยมสังคมให้ตระหนักต่อคุณค่าผู้สูงอายุ และใน พ.ศ.2546 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 ทำให้มีการกำหนดกฎหมาย โดยประกาศระเบียบในการดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพสวัสดิการผู้สูงอายุของกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

ประเทศไทยได้กำหนดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุมีทั้งหมด 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) ด้านการประกันสังคม 2) ด้านการช่วยเหลือด้านสาธารณสุข 3) ด้านบริการสังคม และ 4) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลของภาครัฐ เช่น สวัสดิการรายได้ผู้สูงอายุ เบี้ยยังชีพ เบี้ยพิการ สวัสดิการของรัฐ การช่วยเหลือค่าจัดการศพตามประเพณี เป็นต้น การจัดสวัสดิการสุขภาพให้แก่ผู้สูงอายุ เช่น ค่าใช้จ่ายในการดูแลสุขภาพ การรักษาพยาบาลจากสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยให้การตรวจสุขภาพประจำปี ได้รับการดูแลผู้สูงอายุระยะยาว เป็นต้น โดยการจัดสวัสดิการดังที่กล่าวมาเป็นสวัสดิการตามนโยบายของภาครัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในภาพรวมของประเทศ ส่งผลให้สวัสดิการดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีหลากหลายปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิการผู้สูงอายุ (ฐานนท์ มณีนิล และคณะ, 2565) ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาก็ยังพบว่าการจัด

สวัสดิการสังคมผู้สูงอายุของประเทศไทยมีปัญหาอุปสรรคหลายประการ เช่น ปัญหาด้านขาดการบูรณาการความร่วมมือระหว่างชุมชน รวมถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานไม่ต่อเนื่องขาดการบูรณาการ เช่น การแยกส่วนระหว่างงานด้านส่งเสริมสุขภาพกับงานด้านสังคม ซึ่งการนำนโยบายสู่การปฏิบัตินั้นยังพบปัญหาของการปฏิบัติได้จริง มีงบประมาณไม่เพียงพอ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับผู้สูงอายุไม่เพียงพอ ความสอดคล้องระหว่างสวัสดิการสังคมไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุทั้งหมด ในระดับครอบครัวยังพบว่าผู้ดูแล บุตรหลานหรือคนในครอบครัวยังขาดความตระหนักและการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ (สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

ในพื้นที่จังหวัดอำนาจเจริญมีประชากรทุกกลุ่มวัย 285,000 คน และพบว่าจำนวนประชากรของกลุ่มผู้สูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในช่วงปี พ.ศ. 2563-2566 มีจำนวนผู้สูงอายุ 54,144 คน (ร้อยละ 18.66) 55,708 คน (ร้อยละ 19.46) 58,193 คน (ร้อยละ 20.36) และ 61,762 (ร้อยละ 21.64) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจำนวนผู้สูงอายุในระดับอำเภอพบว่าอำเภอเสนางคนิคมมีจำนวนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นแบบก้าวกระโดดจาก ร้อยละ 19 เป็นร้อยละ 23 ภายในระยะเวลาเพียง 3 ปี ในพื้นที่ตำบลโพหนองเป็นตำบลที่จำนวนผู้สูงอายุเกินร้อยละ 20 ตลอดในช่วงระยะเวลาปี พ.ศ.2564-2566 โดยมีจำนวนผู้สูงอายุจำนวน 841 คน (ร้อยละ 20.99) 867 คน (ร้อยละ 21.60) และ 941 คน (ร้อยละ 23.00) ตามลำดับ (Health data Center, 2566)

จากการทบทวนการศึกษาเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยความต้องการด้านบริการสังคม ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา และด้านนันทนาการ และเมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมพบว่า ความแตกต่างของพื้นที่อยู่อาศัย การนับถือศาสนา และอายุ ล้วนมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (กานดา พรหมเกียรติ และคณะ, 2565; ญาณิ แสงสาย, 2559; วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ วรางคณา ตันทสันติสกุล, 2565; วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์, 2564; สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ และคณะ, 2562; สุภัทชัย คำสีไหม และคณะ, 2565; อับเสาะน้อยทับทิม และคณะ, 2560) จากสถานการณ์ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น สวัสดิการตามนโยบายของภาครัฐเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุไม่ครอบคลุม และอาจไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ผู้ศึกษาจึงเกิดคำถามวิจัยว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นอย่างไร และเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการ

วางแผนพัฒนางานด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ ครอบครัวและสังคมต่อไป

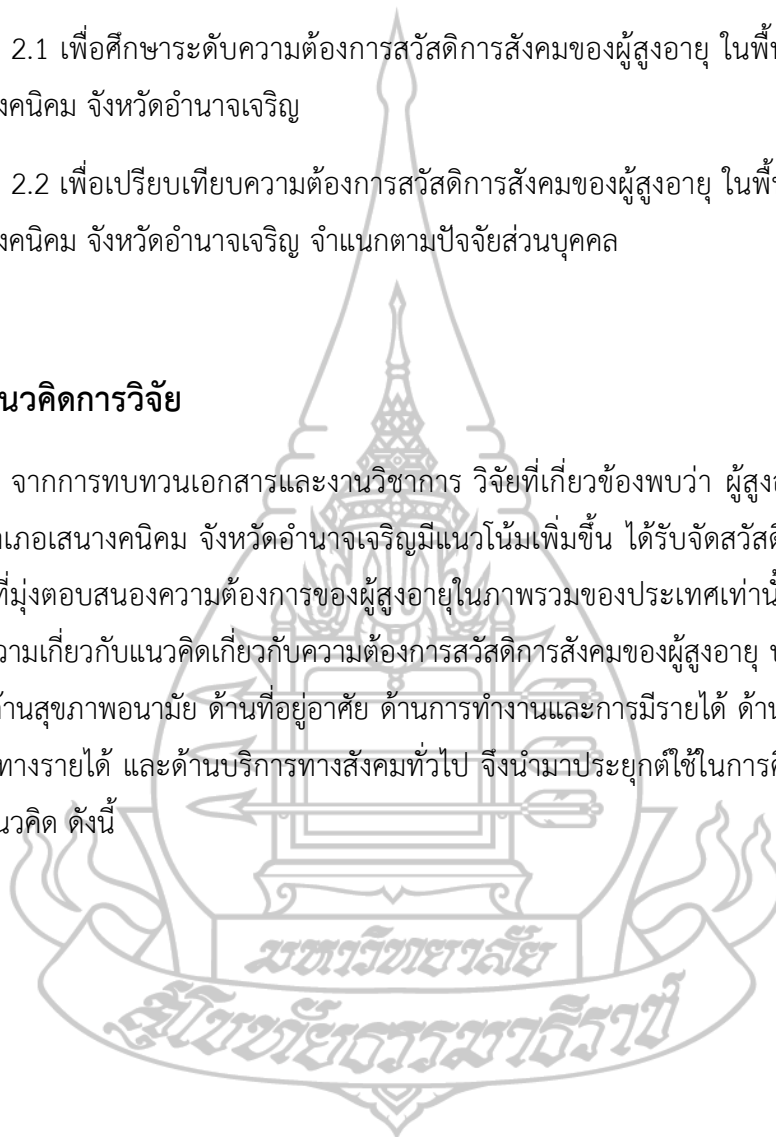
2. วัตถุประสงค์ในการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิชาการ วิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ได้รับความสวัสดิการตามนโยบายของภาครัฐที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในภาพรวมของประเทศเท่านั้น และผู้ศึกษาได้ศึกษาองค์ความเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ และด้านบริการทางสังคมทั่วไป จึงนำมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและกำหนดเป็นกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. สมมติฐานในการศึกษา

4.1 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญอยู่ในระดับมาก

4.2 ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา รูปแบบการวิจัย

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross-sectional descriptive study) เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษาในประชากรกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศชายหญิง ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญ ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 946 คน คำนวณขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตร คำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าสัดส่วนกรณีทราบจำนวนประชากร ได้จำนวนขนาดตัวอย่าง 254 คน

5.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่างเดือน มิถุนายน ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2566 รวมทั้งสิ้น 3 เดือน และเก็บข้อมูลในช่วงเดือน สิงหาคม พ.ศ.2566

5.4 ขอบเขตด้านเครื่องมือ

เครื่องมือในการศึกษา เก็บข้อมูลโดยใช้สัมภาษณ์โดยผู้ศึกษาสัมภาษณ์สอบถามผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล และความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ และด้านบริการทางสังคมทั่วไป

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศชายหญิง ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญ

6.2 ปัจจัยส่วนบุคคล หมายถึง ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล

6.3 ความต้องการสวัสดิการสังคม หมายถึง ความต้องการหรือความประสงค์ของผู้สูงอายุที่ต้องการให้มีการจัดสวัสดิการสังคม จากภาครัฐและเอกชนและประชาชน โดยการบริการดังกล่าวต้องตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ และด้านบริการทางสังคมทั่วไป

6.3.1 ด้านการศึกษา หมายถึง ความต้องการในรับบริการสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษา ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตของผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.3.2 ด้านสุขภาพอนามัย หมายถึง ความต้องการในรับบริการสวัสดิการเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัยของผู้สูงอายุ เกี่ยวกับสิทธิของผู้สูงอายุที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐาน ไม่เสียค่าใช้จ่าย เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.3.3 ด้านที่อยู่อาศัย หมายถึง ความต้องการสวัสดิการเกี่ยวกับที่อยู่ที่พักอาศัย สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.3.4 ด้านการทำงานและการมีรายได้ หมายถึง ความต้องการสวัสดิการเกี่ยวกับการทำงานเพื่อนำไปสู่การมีรายได้ของผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.3.5 ด้านนันทนาการ หมายถึง ความต้องการกิจกรรมนันทนาการส่งผลให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ทั้งร่างกาย จิตใจอารมณ์ของผู้สูงอายุ ที่ผู้สูงอายุสมัครใจทำในยามว่าง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.3.6 ด้านความมั่นคงทางรายได้ หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับความมั่นคงทางรายได้ ได้แก่ เงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพผู้สูงอายุ การลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตรผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ รวมถึงการมีกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดำรงชีวิต เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

6.3.7 ด้านบริการทางสังคมทั่วไป หมายถึง ความต้องการเกี่ยวกับการบริการ ยานพาหนะเดินทาง สถานที่จอดรถ สถานพยาบาลผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงการประสานความช่วยเหลือให้ผู้สูงอายุไปหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จัดระดับความต้องการเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 นำผลการวิจัยมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน สำหรับผู้บริหารในการตัดสินใจในการ ดำเนินงานพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับความต้องการ

7.2 สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุให้สอดคล้องกับความต้องการ และใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผู้ศึกษาวิจัยศึกษาเอกสารวิชาการ วรรณกรรม แนวคิดทางทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งหัวข้อดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ
2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ
3. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

1.1 ความหมายของผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป สำหรับประเทศไทยมีระบบเกษียณอายุราชการเมื่อข้าราชการมีอายุครบ 60 ปี แต่ในบางประเทศอาจหมายถึงผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป (หิรัญ บรรจงปรุ, 2564)

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป (อุดมลักษณ์ การะเกษ และ พัฒนพันธ์ เขตต์กัน, 2562)

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสิทธิในการคุ้มครอง การคุ้มครอง ด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา ศาสนา ด้านการข้อมูล ข่าวสาร ด้านการประกอบอาชีพพัฒนาฝึกอชีพและการพัฒนาตนเอง ด้านการมีส่วนร่วมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่าย/ชุมชน การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย (กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2564)

ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า 60 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป มีสัญชาติไทย (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ, 2546)

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทางสมอง ทางอารมณ์และทางสังคม (ศูนย์การแพทยกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล, 2566)

ดังนั้น ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป โดยจะมีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ทางสมอง ทางอารมณ์และทางสังคม มีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการแพทย์และสาธารณสุข ด้านการศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น และในการศึกษารุ่นนี้ ผู้สูงอายุจึงหมายถึง ผู้ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศชายหญิง ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ

1.2 การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางร่างกาย

การเจริญเติบโตและพัฒนาการทางร่างกาย สภาพร่างกายภายนอกผิวหนังจะเหี่ยว ย่น สิวมักจะเกิดจุดต่างขาวหรือตกรกระ ผิวหนังแห้ง และมีอาการคันเนื่องจากขาดน้ำมันมาหล่อเลี้ยง เส้นเลือดฝอยแตกง่าย ทำให้เกิดรอยฟกช้ำตามตัวได้อยู่เสมอ ผมและขนเริ่มเปลี่ยนเป็นสีขาว ส่วนใหญ่และหลุดร่วงง่าย กล้ามเนื้อลีบลง ร่างกายฟื้นตัวยาก กระดูกเปราะบางแตกหักง่าย บางรายกระดูกบริเวณหลังเสื่อมจนเกิดอาการหลังโก่งได้ การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดประสิทธิภาพลงอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากโลหิตที่หมุนเวียนไปเลี้ยงอวัยวะเหล่านั้นเริ่มน้อยลง จึงมีผลต่อการทำงานของสมองและสิ่งงานซ้ำ จำเรื่องใหม่ได้น้อยลง คิดช้า ตัดสินใจช้า หลงลืมง่าย ประสาทสัมผัส เช่น ตา หู จมูก ลิ้น ผิวหนัง รับสัมผัสได้น้อย ระบบย่อยอาหารและระบบขับถ่ายทำงานได้ไม่เต็มที่ ทำให้มีท้องอืดท้องเฟ้อเกิดลมในกระเพาะอาหารหรือท้องผูกได้ ตับและไต ขับของเสียออกจากร่างกายได้ไม่ดี ต่อมไร้ท่อต่าง ๆ เสื่อมสภาพจนผลิตฮอร์โมนที่มีความสำคัญต่อร่างกายได้ไม่เพียงพอ จนอาจก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ ได้ เช่น โรคเบาหวาน หรือโรคเสื่อมสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น นอกจากนี้โลหิตจะเริ่มเข้มข้นขึ้นทำให้เกิดการหมุนเวียนของโลหิตได้ไม่ดีเท่าที่ควรผนังหลอดเลือดแข็งตัวไม่ยืดหยุ่นทำให้หัวใจต้องทำงานหนักในการสูบฉีดโลหิตแต่กล้ามเนื้อหัวใจกลับอ่อนแอจึงทำให้เกิดปัญหาโรคหัวใจไขมันในเลือดและความดันโลหิตสูงขึ้น (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2556)

1.3 พัฒนาการทางด้านอารมณ์

สภาพอารมณ์ของผู้สูงอายุ สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของร่างกายที่เสื่อมลง จนไม่สามารถทำอะไรด้วยตัวเองได้เช่นแต่ก่อน จึงทำให้ต้องพึ่งพาอาศัยลูกหลาน ประกอบกับบางราย อาจพบกับความสูญเสียบุคคลที่รักและใกล้ชิด เช่น สามี ภรรยา ที่เคยร่วมทุกข์ร่วมสุขกันมารวมทั้ง

การขาดการเอาใจใส่จากคนในครอบครัวหรือถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพัง จึงทำให้เกิดปัญหาทางอารมณ์ ที่มักจะพบบ่อย ได้แก่ อารมณ์เศร้า อารมณ์เบื่อหน่าย ท้อแท้ เหนง เศร้าโศก น้อยใจง่าย สิ้นหวัง มีอาการเครียดหงุดหงิดง่าย วิตกกังวลเกี่ยวกับลูกหลาน ขี้บ่น ถ้ารุนแรงมากอาจมีอาการทางจิต เช่น หูแว่ว ประสาทหลอน หวาดระแวง เป็นต้น ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงควรรู้จักสงบจิตใจให้แจ่มใส เบิกบานจะช่วยลดปัญหาอารมณ์ที่เกิดได้ในระดับหนึ่ง (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2556)

1.4 พัฒนาการทางด้านสังคม

บทบาทและความสัมพันธ์ทางสังคมจะถูกจำกัดลง ทั้งนี้เนื่องจากถูกมองว่าสุขภาพไม่แข็งแรง เจ็บป่วย และเกิดอุบัติเหตุได้ง่าย เดินทางไปไหนมาไหนไม่สะดวก ต้องเป็นภาระลูกหลานจึงทำให้ผู้สูงอายุมักจะถูกทอดทิ้งให้อยู่กับบ้านตามลำพัง ซึ่งมีผลทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกว่าตนเองหมดคุณค่า และไร้ความหมาย โดยเฉพาะผู้สูงอายุบางคนที่เคยพึ่งตนเองมาตลอดเป็นที่พึ่งให้กับสมาชิกในครอบครัวหรือกับผู้อื่น แต่กลับมาเปลี่ยนแปลงบทบาทเป็นผู้ต้องได้รับการช่วยเหลือ ดังนั้นบุตรหลานและผู้ใกล้ชิดไม่ควรให้ความเข้าใจดูแลเอาใจใส่อย่างดีแล้ว อาจทำให้ผู้สูงอายุมีอาการซึมเศร้า บางคนอาจหนีออกจากบ้าน ถ้ารุนแรงมากอาจการฆ่าตัวตายได้ (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2556)

1.5 พัฒนาการทางด้านสติปัญญา

ผู้สูงอายุมักจะพบกับปัญหาความสัมพันธ์ของเซลล์สมอง ดังนั้นถ้าขาดการบำรุงหรือขาดการส่งเสริมให้ใช้งานทางสมองอย่างเหมาะสมแล้ว ผู้สูงอายุจะประสบปัญหาโรคสมองฝ่อได้ ซึ่งจะมีผลทำให้เกิดความจำเสื่อม สับสนเรื่องเวลา สถานที่ บุคคล ขี้บ่น ขี้เถียง หรือมีพฤติกรรมแบบเด็กไม่ยอมหลับไม่ยอมนอน เป็นต้น (เต็มศักดิ์ คทวณิช, 2556)

สรุป จากที่กล่าวถึงพัฒนาการทางด้านต่าง ๆ ของผู้สูงอายุมานี้ทั้งหมดแล้วจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุควรที่จะดูแลรักษาสุขภาพของตนเองรับประทานอาหารที่มีประโยชน์เหมาะสมกับวัย อยู่ในที่อากาศถ่ายเทสะดวก ทำอารมณ์ให้แจ่มใส ออกกำลังกาย นอกจากนี้ผู้ใกล้ชิดก็ควรดูแลเอาใจใส่ และให้ความสำคัญรวมทั้งให้โอกาสผู้สูงอายุได้มีโอกาสพบปะสังสรรค์กับคนวัยเดียวกันจะช่วยให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพกายและใจดีขึ้นสามารถใช้ชีวิตบ้านปลายอย่างมีความสุขตามสมควร

2. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการ

2.1 การความต้องการของมนุษย์

ความต้องการ เป็นเป้าหมายของพฤติกรรม เช่น ความหิว จะเป็นแรงขับ ความรัก เป็นความต้องการ ถึงแม้ความต้องการด้านจิตวิทยาจะเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างมากที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพ แต่ก็ยังเป็นเรื่องยากที่จะระบุให้ได้แน่นอนว่าความต้องการเหล่านี้มีอะไรบ้าง อย่างไรก็ตามมีนักจิตวิทยาจำนวนมากที่พยายามแยกแยะและอธิบายถึงความต้องการด้านจิตวิทยา เช่น Erich Fromm ได้แบ่งความต้องการพื้นฐานของบุคคลออกเป็น 5 ประเภท ซึ่งแนวคิดนี้ได้ถูกเสนอครั้งแรกโดย K.Goldstein และต่อมา มาสโลว์ (Maslow) ได้อธิบายแนวคิดอย่างละเอียดและทำให้ทฤษฎีนี้เป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย

2.2 องค์ประกอบความต้องการ

มาสโลว์ (Maslow, 1943 อ้างถึงใน นิรมล เมืองโสสม, 2564) ได้อธิบายแนวคิดความต้องการ โดยได้แบ่งความต้องการออกเป็น 2 ชนิด คือ

1) ความต้องการขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ความต้องการที่เกิดจากความหิว กระจาย หรือ ความต้องการทางเพศ

2) ความต้องการที่เกิดขึ้นภายหลัง ซึ่งมักจะเป็นสิ่งที่เป็นามธรรม เช่น ความดี ความสวย ความยุติธรรม ความเป็นระเบียบ ความสามัคคี

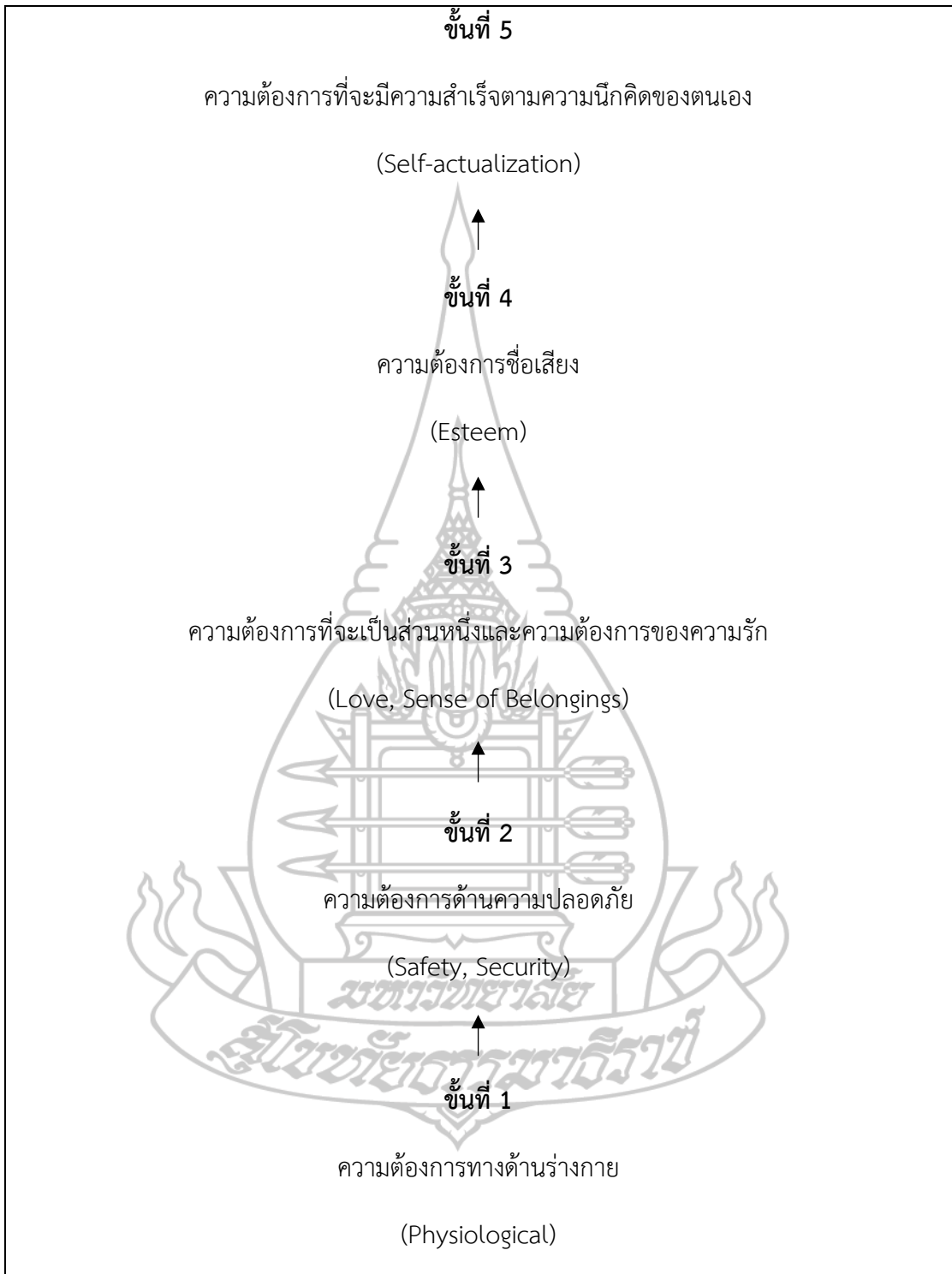
ถึงแม้ว่าความต้องการพื้นฐานจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนก็ตามแต่ความต้องการที่เกิดขึ้นภายหลังจะต้องได้รับการตอบสนองจึงจะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกว่าความต้องการของตนได้ถูกตอบสนอง ทฤษฎีของ มาสโลว์ เกี่ยวกับความต้องการที่จะมีความสำเร็จตามความนึกคิดเกี่ยวกับตนนั้นมีพื้นฐานมาจากความต้องการที่มีลำดับ 5 ขั้นตอน (Maslow, 1943 อ้างถึงใน นิรมล เมืองโสสม, 2564)ประกอบไปด้วย

- 1) ความต้องการทางด้านร่างกาย
- 2) ความต้องการด้านความปลอดภัย
- 3) ความต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งและความต้องการของความรัก
- 4) ความต้องการชื่อเสียง
- 5) ความต้องการที่จะมีความสำเร็จตามความนึกคิดของตนเอง

ทั่วไปแล้วจุดเริ่มต้นของทฤษฎีเริ่มจากความต้องการทางด้านร่างกาย ซึ่งเกี่ยวข้องกับ
 กับการจำเป็นสำหรับการอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ อาหาร น้ำ ออกซิเจน การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ
 การนอนหลับ เป็นต้น พฤติกรรมอันเกิดจากความต้องการทางด้านร่างกายนี้เห็นได้ชัดเจนในทารก
 ส่วนความต้องการด้านความปลอดภัยจะเกิดขึ้นภายหลังจากที่ความต้องการทางด้านร่างกายได้ถูก
 ตอบสนอง ซึ่งความต้องการด้านความปลอดภัยนี้จะรวมถึงการป้องกันอันตรายที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย
 การลดสิ่งข่มขู่ต่าง ๆ พฤติกรรมอันเกิดจากแรงจูงใจด้านความปลอดภัยนี้จะสังเกตได้ชัดในกลุ่มวัยเด็ก
 ความต้องการที่จะเป็นตัวของตัวเองจะเกิดขึ้นหลังจากความต้องการทางด้านร่างกายและความ
 ปลอดภัยได้ถูกตอบสนอง ซึ่งรวมทั้งความต้องการที่จะเป็นที่รักและรักคนอื่นความรู้สึกเป็นเจ้าของ
 การเป็นที่ยอมรับของสมาชิกในสังคม ความต้องการอันเกิดจากความรักนี้โดยทั่วไปจะเห็นได้ชัดใน
 กลุ่มวัยรุ่นเมื่อบุคคลมีความต้องการที่จะมีความรู้สึกมั่นใจในตนเอง เคารพในตนเองและความรู้สึก
 ตนเองมีคุณค่าก็จะแสดงความต้องการที่จะมีชื่อเสียง ซึ่งความต้องการเกี่ยวข้องกับวัยผู้ใหญ่ตอนต้น
 ซึ่งผู้ที่อยู่ในวัยนี้จะดิ้นรนเพื่อการมีสถานภาพทางสังคมที่สูงขึ้น รวมถึงทรัพย์สินทางวัตถุด้วยความ
 ต้องการสูงที่สุดคือความต้องการที่อยากจะมีความสำเร็จตามความคิดของตนซึ่งเป็นความต้องการที่จะ
 พัฒนาตนเองอย่างสมบูรณ์ตามความสามารถและศักยภาพของตน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือความ
 ต้องการอยากจะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ตนจะสามารถเป็นได้ ความต้องการนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ
 ของบุคคล

ภาพที่ 2.1 ลำดับความต้องการ

(Maslow, 1943 อ้างถึงใน นิรมล เมืองโสม, 2564)

จากการทบทวนแนวคิดความต้องการของ มาสโลว์ (Maslow, 1943) เห็นได้ว่า ความต้องการทางด้านร่างกายเป็นสิ่งแรก ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน จากนั้นถึงเกิดความต้องการด้านอื่นๆตามมาเมื่อมีความต้องการขั้นพื้นฐาน ตามแต่ความต้องการที่เกิดขึ้นภายหลังที่ตอบสนองความต้องการของผู้สูงอายุในการดำเนินชีวิตประจำวันให้มีคุณภาพชีวิตที่เป็นอยู่ดีเดิม ซึ่งในการศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ และด้านบริการทางสังคมทั่วไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

3.1 ความเป็นมาในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในประเทศไทย

การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในประเทศไทย เริ่มตั้งแต่ในปี พ.ศ.2496 โดยรัฐบาลกำหนดเป็นนโยบายสำคัญหลายประการ เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในกลุ่มผู้สูงอายุมีความเป็นอยู่ที่ดี มีคุณภาพชีวิตที่ดีและสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยกรมประชาสงเคราะห์ จึงได้จัดตั้งสถานที่บริการดูแลผู้สูงอายุเป็นสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแค ในปี พ.ศ.2525 และประเทศไทยจัดทำแผนระยะยาวสำหรับผู้สูงอายุแห่งชาติ พ.ศ.2525-2544 เป็นแผนแม่บทให้หน่วยงานต่าง ๆ นำไปกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยให้มีการดำเนินงานในลักษณะเครือข่ายให้มากขึ้น ทั้งองค์การช่วยเหลือผู้สูงอายุระหว่างประเทศและองค์กรภาครัฐ เช่น กรมอนามัย มีนโยบายสนับสนุนเครือข่ายการทำงาน ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ นอกจากนี้คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานผู้สูงอายุแห่งชาติ ได้ดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากมีตัวแทนจากกระทรวงต่าง ๆ ร่วมเป็นคณะกรรมการ ได้แก่ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงแรงงาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีนายกรัฐมนตรีทำหน้าที่เป็นประธาน จึงได้รับการรับรองและมีผลในการปฏิบัติ (สุดารัตน์ สุตสมบุรณ์, 2557) ซึ่งต่อมา ปี พ.ศ. 2542 มีการทำปฏิญญาผู้สูงอายุอย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรม มีสาระสำคัญคือ (อัศววัฒน์ พระเกตุเมือง และคณะ, 2563)

1) ผู้สูงอายุมีความจำเป็นต้องได้รับปัจจัยที่เกี่ยวข้องพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ สุขภาพ ฐานะทางการเงินเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์ของครอบครัว และศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุ ด้านเจตคติ ได้แก่ เจตคติต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆและสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ ด้านปัจจัยความต้องการของผู้สูงอายุ ได้แก่ จิตใจ ร่างกาย เศรษฐกิจ สังคม ที่อยู่อาศัยและ การพัฒนาภูมิปัญญา รวมถึงการได้รับการคุ้มครองให้พ้นจากการถูกละเมิดสิทธิและถูกทอดทิ้ง และปราศจากการ

เลือกปฏิบัติกับผู้สูงอายุ โดยเฉพาะกลุ่มผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้ และรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความพิการ

2) ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพ ความรัก ความเข้าใจ เอื้ออาทร ดูแลเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทซึ่งกันและกันของสมาชิกในครอบครัวเพื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีในการอยู่กันอย่างมีความสุข

3) ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสทางการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพตนเองอย่างต่อเนื่อง การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องรวมถึงความรู้ด้านสุขภาพ ได้รับบริการทางสังคมที่เป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต พร้อมทั้งสามารถเข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน และสามารถปรับบทบาทของตนเองให้เหมาะสมกับวัย

4) ผู้สูงอายุควรได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้และได้รับการถ่ายทอดประสบการณ์จากสังคม เปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสามารถ โดยสมัครใจและได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมเป็นธรรม

5) ผู้สูงอายุต้องได้เรียนรู้และพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง อยู่เสมอ

6) ผู้สูงอายุควรมีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน สังคม

7) รัฐบาลร่วมกับภาคเอกชน สถาบันสังคม และประชาชน ร่วมกันกำหนดนโยบาย และแผนการดูแลด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุผลการดำเนินงานตามเป้าหมาย

8) รัฐบาลร่วมกับภาคเอกชน สถาบันสังคม และประชาชน ร่วมกันตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

9) รัฐบาลร่วมกับภาคเอกชน สถาบันสังคม และประชาชน ร่วมกันรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้ชุมชนและสังคมตระหนักเห็นถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทย เน้นความกตัญญู ความเอื้ออาทรต่อกัน

ในปี พ.ศ.2546 มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546 เป็นผลให้มีการออกกฎหมาย ประกาศระเบียบในการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุของกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ อย่างกว้างขวาง (สุदारัตน์ สุตสมบุญ, 2557; อัครวัฒน์ พระเกตุเมือง และคณะ, 2563)

ในปัจจุบันประเทศไทยได้จัดสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุมีจำนวน 4 รูปแบบ คือ 1) ด้านการประกันสังคม 2) ด้านการช่วยเหลือด้านสาธารณสุข 3) ด้านการบริการสังคม และ 4) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูลของภาครัฐประชาชน

3.2 การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

สวัสดิการสังคมเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเนื่องจากเป็นสิ่งทีประชาชนทุกคนในสังคมต้องได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เช่น บริการด้านสาธารณสุข สุขภาพอนามัย บริการทางด้านการศึกษา บริการทางด้านที่อยู่อาศัย เป็นต้น ซึ่งระบบการจัดบริการทางสังคม มีความเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหา การป้องกัน การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม ให้ประชาชนที่มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถพึ่งพาตนเองได้ บนพื้นฐานความเหมาะสมและความเป็นธรรม ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพ การทำงาน ที่อยู่อาศัย นันทนาการ รายได้ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ และคำนึงถึงสิทธิที่ประชาชนต้องได้รับ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2555) โดยมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับความหมายการจัดสวัสดิการสังคม ดังนี้

สวัสดิการสังคม หมายถึง สิ่งที่ช่วยพัฒนาทางด้านทรัพยากรมนุษย์อย่างดียิ่งซึ่งถือว่าเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีทำให้การดำเนินชีวิตเป็นไปอย่างเรียบง่ายและถือว่าเป็นสิ่งที่สำคัญต่อมนุษย์ทุกคน (กมณชนก หนูสิงห์ และ จักรี ไชยพินิจ, 2562)

สวัสดิการสังคม หมายถึง การจัดบริการสังคมที่มุ่งเน้นช่วยเหลือประชาชนเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้ โดยรูปแบบการให้ความช่วยเหลือ เช่น เงิน สิ่งของ การดูแลหรือการให้บริการเกี่ยวข้องกับการศึกษา สาธารณสุข ที่อยู่อาศัย รายได้ การจ้างงาน นันทนาการ และบริการสังคมอื่น ๆ (วนสนันท์ โสตาปัดชา และคณะ, 2560)

สวัสดิการสังคม หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อสนับสนุนส่งเสริมสวัสดิการสังคมโดยตรงแก่ประชาชนทุกกลุ่มวัย ด้านความต้องการที่อยู่อาศัย ครอบครัวและเด็กอนามัย การปรับสังคม การใช้เวลารว่างมาตรฐานการของชีพความสัมพันธ์ทางสังคมและบางส่วนด้านการบริหารสวัสดิการสังคมให้ ปฏิบัติเกี่ยวกับบุคคลกลุ่มชนชุมชนและสังคมซึ่งบริการเหล่านี้จะรวมถึงการดูแลรักษาและการป้องกันด้วย (Walter A. Friedlander, 1967 อ้างถึงใน กมณชนก หนูสิงห์ และ จักรี ไชยพินิจ, 2562)

สวัสดิการสังคม หมายถึง ความพยายามส่งเสริมให้ประชาชนมีความเป็นอยู่พื้นฐานมั่นคง โดยครอบคลุมการบริการแก่บุคคลและชุมชนในลักษณะการพัฒนาสังคมและการส่งเสริมให้

บุคคลสามารถเผชิญกับปัญหาทางร่างกาย จิตใจ เศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการพยายามกำจัดภาวะที่ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ให้หมดไป (John Turner, 1974 อ้างถึงใน กมณชนก หนูสิงห์ และ จักรี ไชยพินิจ, 2562)

สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการทางสังคม ซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนาและการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการทางสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546)

สวัสดิการสังคม หมายถึง ระบบการจัดบริการสังคมซึ่งเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไขปัญหา การพัฒนา และการส่งเสริมความมั่นคงทางสังคม เพื่อตอบสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของประชาชนให้มีคุณภาพที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การทำงานและการมีรายได้ นันทนาการ กระบวนการยุติธรรม และบริการสังคมทั่วไป โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิที่ประชาชนจะต้องได้รับ และการมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการสังคมทุกระดับ (ชัยมงคล สุพรรณอินทร์, 2558)

ดังนั้นสรุปได้ว่า สวัสดิการสังคม หมายถึง บริการที่จัดโดยภาครัฐ และภาคเอกชน และประชาชนในรูปแบบโครงการ กิจกรรม การคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนการเข้าถึงสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุเพื่อสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้

3.3 รูปแบบสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุในประเทศไทย

3.3.1 การประกันสังคม (Social Insurance)

การประกันสังคมคือเป็นการสร้างหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต และคุ้มครองลูกจ้าง แก้ปัญหาการขาดรายได้เมื่อเกษียณอายุการทำงาน สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการเกื้อหนุนจากครอบครัวน้อยลงปัญหาสุขภาพที่เรื้อรังส่งผลให้ตัวเลขค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูง (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2553 อ้างถึงใน สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) ระบบประกันสังคมในประเทศไทย ประกอบด้วย กองทุนต่าง ๆ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565; สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557; อัครวัฒน์ พระเกตุเมือง และ, 2563) ดังนี้

- 1) กองทุนประกันสังคมกรณีชราภาพ เป็นการส่งเสริมการออมสำหรับกลุ่มแรงงานที่เป็นลูกจ้างในภาคเอกชนของกระทรวงแรงงาน
- 2) กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เป็นการออมภาคบังคับสำหรับกลุ่มข้าราชการ
- 3) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพสำหรับลูกจ้างประจำของส่วนราชการซึ่งจดทะเบียน (กสจ.) ผลประโยชน์ที่ได้รับคือ เงินบำเหน็จลูกจ้างและเงินที่สมาชิกส่งสทบเข้ากองทุน
- 4) กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ เป็นจุดเริ่มต้นของการส่งเสริมการออมแบบสมัครใจ
- 5) กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ เป็นการออมแบบสมัครใจ สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปที่มีกำลังการออมมาก
- 6) กองทุนสงเคราะห์ครูใหญ่และครูโรงเรียนเอกชนซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้จัดตั้งขึ้น เป็นการออมภาคบังคับ
- 7) กองทุนทวีสุข เป็นกองทุนที่จัดตั้งขึ้นโดยธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรออมเงิน ไว้เป็นสวัสดิการแก่ตนเองและครอบครัว
- 8) กองทุนสวัสดิการชุมชน โดยเป็นการส่งเสริมการออมเงินในระดับชุมชน เพื่อสร้างหลักประกันและความมั่นคงของคนในหมู่บ้านชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน
- 9) กองทุนการออมชราภาพ (กอช.) กระทรวงการคลังเป็นผู้จัดตั้งกองทุนเป็นกองทุนการออมเพื่อการชราภาพขั้นพื้นฐานแบบสมัครใจ

3.3.2 การช่วยเหลือสาธารณะ (Public Assistance)

การช่วยเหลือสาธารณะ เป็นการสงเคราะห์แบบให้เปล่าสำหรับผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือเนื่องจากช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ด้อยโอกาสทางสังคมและไร้ที่พึ่ง รูปแบบของสวัสดิการที่มีอยู่ คือ (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565; สุदारัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557; อัครวัฒน์ พระเกตุเมือง และ, 2563)

- 1) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ เป็นการจ่ายเงินแบบให้เปล่าตามมติของคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2554 ให้กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น (ส.ล.) จ่ายเบี้ยยังชีพแบบขั้นบันได

ให้กับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60 ถึง 69 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 600 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 70 ถึง 79 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 700 บาทต่อเดือน ผู้ที่มีอายุ 80 ถึง 89 ปี ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 800 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีอายุ 90 ปีขึ้นไป ได้รับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ 1,000 บาทต่อเดือน โดยให้มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 เป็นต้นไป นอกจากนี้ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทย

2) กองทุนดูแลผู้สูงอายุที่ขาดที่พึ่งโดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุกรณีเดือดร้อนจากการทารุณกรรม ถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและการถูกทอดทิ้ง การสนับสนุนการจัดงานศพผู้สูงอายุที่มีฐานะยากไร้ และการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งเป็นปัจจัยเกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิต

3) การได้รับคำปรึกษาในทางคดี การช่วยเหลือจากการทารุณกรรมและถูกทอดทิ้ง โดยกระทรวงยุติธรรมให้คำแนะนำ บริการที่เกี่ยวข้องในทางคดีสำหรับผู้สูงอายุ

4) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐให้ผู้สูงอายุเข้าชมฟรี

5) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม โดยกระทรวงคมนาคม ให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ โดยรถไฟ/รถ ขสมก./รถไฟฟ้า/ขสมก. โดยลดค่าโดยสารครึ่งราคาและการบินไทยลดค่าโดยสารภายในประเทศ

3.3.3 สวัสดิการสังคม

สวัสดิการสังคม คือเป็นระบบบริการที่ใช้ในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของประชาชน สำหรับผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมประกอบด้วย ด้านต่างๆ (สุดารัตน์ สุตสมบูรณ์, 2557) ดังนี้

1) ด้านสุขภาพอนามัย

ด้านสุขภาพอนามัย ผู้สูงอายุมีความต้องการความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพอนามัยแก่ผู้สูงอายุ และผู้ดูแล ต้องการให้มีแพทย์เคลื่อนที่ออกไปให้บริการถึงบ้าน/ชุมชน เพื่อตรวจ/รักษาสุขภาพผู้สูงอายุ ต้องการให้มีการจัดหน่วยเคลื่อนที่ทางกายภาพบำบัดเข้าไปดูแลผู้สูงอายุ ถึงบ้าน/ชุมชน และต้องการ ให้มีบริการตรวจสุขภาพประจำปีเช่น วัดความดัน วัดน้ำตาลในเลือด เป็นต้น (ฐานนท์ มณีนิล และคณะ, 2565) ซึ่ง กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565) กล่าวถึงความต้องการด้านสุขภาพอนามัย จะประกอบด้วย

(1) *หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า* ถือเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนทุกคน ให้บริการครอบคลุมด้านการตรวจสุขภาพ การรักษาพยาบาล และการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ดำเนินงานโดยสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

(2) *การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขจาก พรบ.ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564)* มีการจัดช่องทางเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุแยกจากประชาชนผู้รับบริการทั่วไปในแผนกผู้ป่วยนอก เป็นต้น

(3) *โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล* เป็นโครงการดูแลสุขภาพของประชาชนที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชนและท้องถิ่น บนพื้นฐานแนวคิด “หุ้นส่วนการดูแล” ประกอบด้วย ประชาชนทุกกลุ่มวัยในพื้นที่ สถานบริการทางด้านสุขภาพ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(4) *การดูแลที่บ้าน (Home Care)* เป็นบริการสำหรับผู้สูงอายุในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งมีความเหมาะสมกับผู้ป่วยสูงอายุที่อาการไม่รุนแรงแต่ไม่สะดวกในการเดินทางมาบริการรักษาที่โรงพยาบาล การลดค่าเดินทางของผู้ใช้บริการ และผู้สูงอายุส่วนมากพึงพอใจที่จะรับการรักษาพยาบาลที่บ้าน (สุภาณี อ่อนชื่นจิตร และฤทัยพร ตรีตรง, 2549 อ้างถึงใน สุदारัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

(5) *โครงการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)* เป็นโครงการที่มุ่งแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุขาดผู้ดูแล ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ถูกทอดทิ้ง ถูกละเลยเพิกเฉย และผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลไม่ถูกต้อง โดยอาศัยการสร้างอาสาสมัคร จากอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือประชาชนในชุมชนที่สมัครใจทำหน้าที่เป็นผู้ให้การดูแลช่วยเหลือฟื้นฟูผู้สูงอายุในชุมชน

2) *ด้านการศึกษา*

ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการจัดอบรมในด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ให้แก่ผู้สูงอายุ และมีความต้องการข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น ต้องการให้มีการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ มีความต้องการให้มีการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทในการถ่ายทอด ความรู้ ภูมิปัญญา ประสบการณ์สู่ชุมชนและต้องการให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุในหลักสูตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง (ฐานนท์ มณีนิล และคณะ, 2565) ซึ่ง กรมกิจการผู้สูงอายุ, (2565) กล่าวถึงความต้องการด้านการศึกษา จะประกอบด้วย

(1) *การศึกษานอกโรงเรียน* กระทรวงศึกษาธิการโดยศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายพิเศษ (ศกพ.) ได้พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียน

สำหรับผู้สูงอายุตามความต้องการและความสนใจของผู้สูงอายุ เช่น การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้สูงอายุ การเสริมสร้างคุณค่าและการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับผู้สูงอายุ การเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ เป็นต้น

(2) *การศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์* เช่น ชมรมการศึกษาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ เป็นชมรมที่มุ่งเน้นเผยแพร่ความรู้และทักษะในการใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้สูงอายุ โดยผู้สูงอายุจะต้องจ่ายค่าบริการเอง

3) *ด้านที่อยู่อาศัย* ผู้สูงอายุมีความต้องการที่พัก และให้มีการซ่อมแซมที่พักอาศัยแก่ ผู้สูงอายุที่ฐานะยากจนโดยไม่มีค่าใช้จ่าย ต้องการให้มีการจัดเจ้าหน้าที่เวรยามออกตรวจสภาพที่พักอาศัย และดูแลระบบสาธารณูปโภคของผู้สูงอายุในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะแก่ผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียวหรือไร้ที่พึ่งพิงและต้องการให้จัดบริการที่พักอาศัยหรือบ้านพักสำหรับผู้สูงอายุในชุมชนที่ไม่มีที่อยู่อาศัย เป็นต้น (ฐานนท์ มณีนิล และคณะ, 2565) การสงเคราะห์ที่อยู่อาศัยและการดูแล เป็นบริการในสถานสงเคราะห์สำหรับผู้สูงอายุที่ครอบคลุมความจำเป็นด้านปัจจัย 4 รวมทั้งบริการด้านการรักษาพยาบาล กายภาพบำบัด ศาสนกิจ งานอดิเรก นันทนาการ กิจกรรมส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรม (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565; สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

4) *ด้านการมีงานทำและการมีรายได้* ด้านการมีงานทำและการมีรายได้ ประกอบด้วย กองทุนสวัสดิการผู้สูงอายุ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) จัดทำโครงการที่ยึดหลักการให้ผู้สูงอายุเป็นแกน ในการ กำหนดและตัดสินใจร่วมกันในการบริหารจัดการสวัสดิการผู้สูงอายุกันเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565; สุดารัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) ซึ่งผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการเพิ่มจำนวนเงินเบี้ยยังชีพรายเดือน แก่ผู้สูงอายุที่ขาดผู้ดูแลและไร้ที่พึ่งพิง ต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณและจัดการหาแหล่งเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพให้กับผู้สูงอายุในชุมชน ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุในชุมชนและ ต้องการได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพที่เหมาะสมกับความถนัดและวัยของท่าน (ฐานนท์ มณีนิล และคณะ, 2565)

5) *ด้านนันทนาการ* ด้านนันทนาการ ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการจัดสถานที่สำหรับออกกำลังกายและพักผ่อนที่เหมาะสมและปลอดภัยกับผู้สูงอายุมีความต้องการให้จัดกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุเช่น กิจกรรมทำบุญ และบำเพ็ญประโยชน์ ต้องการให้มีกิจกรรมการเดินทางเพื่อพาผู้สูงอายุไปท่องเที่ยวหรือทัศนศึกษาในที่ต่างๆ ต้องการให้มีการจัดตั้งชมรมกีฬาสำหรับผู้สูงอายุเพื่อให้ผู้สูงอายุ ได้มาพบปะสังสรรค์ด้วยกันเช่น

หมากรุก เปตอง ปิงปอง เป็นต้น (ฐานันท์ มณีนิล และคณะ, 2565) ซึ่ง กรมกิจการผู้สูงอายุ, (2565) และ สุดารัตน์ สุตสมบุรณ์, (2557) กล่าวว่าด้านนันทนาการ ประกอบด้วย

(1) *ชมรมผู้สูงอายุ* รูปแบบบริการทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่มีการพัฒนาขึ้นอย่างมากในปัจจุบัน ชมรมผู้สูงอายุเป็นการรวมกลุ่มกันทางสังคมของผู้สูงอายุที่มีความสนใจและมีอุดมการณ์ร่วมกันในการที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยเฉพาะการสร้างคุณภาพทั้งทางกาย จิต และสังคม เพื่อให้ชีวิตมีคุณค่าและมีคุณภาพประโยชน์ทั้งแก่ตนเอง ครอบครัวและสังคม โดยมีสภาผู้สูงอายุและกระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้สนับสนุนงบประมาณ แต่ผู้บริหารจัดการและดำเนินการหลัก คือกลุ่มผู้สูงอายุเอง การดำเนินงานของชมรมผู้สูงอายุในลักษณะเครือข่าย ทำให้งานด้านผู้สูงอายุเข้มแข็งมากขึ้น

(2) *ศูนย์อเนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุ* (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2550 อ้างถึงใน (สุดารัตน์ สุตสมบุรณ์, 2557) เป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมขององค์การ ชุมชน ผู้สูงอายุ เพื่อจัดกิจกรรมด้านสุขภาพ สังคม จิตและปัญญา โดยมีแนวคิดพื้นฐานคือ การใช้ชุมชนเป็นฐานในการให้บริการ การดูแลและขยายสำหรับผู้สูงอายุ และการจัดบริการแบบองค์รวม

6) *ด้านความมั่นคงทางรายได้* คือความต้องการเกี่ยวกับเงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพผู้สูงอายุ การลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตรผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ รวมถึงการมีกองทุนในชุมชน เพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดำรงชีวิต (ฐานันท์ มณีนิล และคณะ, 2565)

7) *ด้านบริการทางสังคมทั่วไป* ผู้สูงอายุมีความต้องการให้มีการบริการยานพาหนะเดินทาง去医院พยาบาลแก่ผู้สูงอายุโดยไม่มีค่าใช้จ่ายต้องการให้มีการจัดทำฐานข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่และมีการสำรวจความต้องการความช่วยเหลือในด้านต่างๆต้องการให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุเช่น ทางเดินทางลาด ห้องสุขาสาธารณะพร้อมราวจับ ที่จอดรถเป็นต้นและ ต้องการให้มีศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุเพื่อให้บริการแนะนำ และประสานความช่วยเหลือผู้สูงอายุไปหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง (ฐานันท์ มณีนิล และคณะ, 2565) ซึ่ง กรมกิจการผู้สูงอายุ, (2565) และ สุดารัตน์ สุตสมบุรณ์, (2557) กล่าวว่าด้านนันทนาการ ประกอบด้วย

(1) *ศูนย์ชุมชนเพื่อผู้สูงอายุ* ให้บริการโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายจากผู้สูงอายุ การบริการที่จัดให้ เช่น กายภาพบำบัด อาชีวบำบัด ออกกำลังกาย ศาสนกิจ กิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ

(2) *ศูนย์บริการผู้สูงอายุในวัด* เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชนของตนเอง โดยมีวัดหรือสถาบันทางศาสนาเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรม

(3) *กองทุนผู้สูงอายุ* เพื่อสนับสนุนอุดหนุนโครงการสำหรับองค์กรของผู้สูงอายุหรือองค์กรที่ทำงานด้านผู้สูงอายุเพื่อคุ้มครองส่งเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุ ให้มีศักยภาพ มีความมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

การช่วยเหลือเกื้อกูลของภาคประชาชน เป็นการจัจัดสวัสดิการสังคมโดยกลุ่มต่าง ๆ เป็นผู้ดำเนินการหลัก เช่น การจัดสวัสดิการชุมชนที่ครอบคลุมการเกิด แก่ เจ็บ ตาย กลุ่มออมทรัพย์ ที่มีรูปธรรมก้าวหน้าชัดเจนทั้งเชิงองค์ความรู้ กลไก และพื้นที่ดำเนินการในอีกด้านหนึ่ง ภาคธุรกิจเอกชนที่เดิมมุ่งหวังผลประโยชน์ขององค์กรเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันได้ปรับบทบาทเข้ามาช่วยเหลือร่วมรับผิดชอบปัญหาสังคมมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการจัดสวัสดิการโดยปัจเจกชน อาทิ การซื้อประกันชีวิตรูปแบบต่างๆ ผ่านกิจการประกันภัยของเอกชนซึ่งเข้ามาช่วยเติมเต็มหรือยกรระดับสวัสดิการในภาพรวมให้สมบูรณ์มากขึ้นอย่างมาก (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2565; สุदारัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557)

สรุปได้ว่า การจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุมีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง และสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุเป็นบริการที่จัดโดยภาครัฐ และภาคเอกชนและประชาชนในรูปโครงการ กิจกรรม การคุ้มครอง ส่งเสริม สนับสนุนการเข้าถึงสิทธิและประโยชน์ของผู้สูงอายุเพื่อสนองความจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้ และความต้องการสวัสดิการสังคมในการศึกษาครั้งนี้ จึงประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

3.4 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคม

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะได้มีการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุในหลายรูปแบบ ในขณะเดียวกันก็ยังมีปัญหาและอุปสรรคในการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุไทย (นาริรัตน์ จิตรมนตรี และ สาวิตรี ทยานศิลป์, 2552 อ้างถึงใน สุदारัตน์ สุดสมบูรณ์, 2557) ดังนี้

1) ขาดการบูรณาการและขาดความต่อเนื่อง งานสวัสดิการผู้สูงอายุมีการดำเนินงานแยกส่วนไม่มีลักษณะบูรณาการและมีอุปสรรคอำนาจในการสั่งการ กลไกการขับเคลื่อนขาดความต่อเนื่องทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติ จึงเป็นผลให้ไม่บรรลุเป้าหมาย

- 2) ขาดการนำนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง
- 3) ขาดแคลนทั้งงบประมาณและบุคลากร
- 4) สวัสดิการสังคมที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้สูงอายุ ไม่สามารถตอบสนองปัญหาได้อย่างแท้จริง ไม่ครอบคลุมผู้สูงอายุทั้งหมดและยังไม่สามารถกระจายได้ทั่วถึง
- 5) แนวคิดในการบริการเชิงสงเคราะห์ระดับรายบุคคล ไม่สามารถสร้างความเข้มแข็งให้แก่ผู้สูงอายุ ให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน และการจัดให้ผู้สูงอายุอยู่แยกจากครอบครัวทำให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตไม่ดี
- 6) ผู้สูงอายุขาดการรับรู้และความเข้าใจในสิทธิของผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546
- 7) การจัดบริการที่ภาคประชาชนไม่มีส่วนร่วมทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือประเด็นสำคัญคือ บุคลากรหรือคนในครอบครัวขาดความตระหนักถึงความสำคัญของผู้สูงอายุ เพราะคิดว่าผู้สูงอายุเป็นภาระของครอบครัวหรือสังคม จึงให้ความสนใจและความเข้าใจต่อผู้สูงอายุน้อย ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมจากภาครัฐ ภาคเอกชนหรือภาคประชาชนเพื่อเติมเต็มความต้องการของผู้สูงอายุเองมากขึ้น

นอกจากนี้ นักวิชาการยังได้เสนอแนะแนวทางในการพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุ ไว้ดังนี้ (บุหลัน ทองกลีบ, 2550 อ้างถึงใน สุดารัตน์ สุตสมบุรณ์, 2557)

- 1) ภาครัฐจะต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการให้บริการสวัสดิการสังคมแก่ผู้สูงอายุจากเชิงรับมาเป็นเชิงรุกและเปลี่ยนจากการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุมาเป็นการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุบนพื้นฐานของข้อเท็จจริงอย่างแท้จริง
- 2) รัฐจะต้องสนับสนุนให้มีการดำเนินการโดยชุมชนเพื่อชุมชน โดยที่รัฐทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง รัฐบาลจะต้องวางแนวนโยบายกว้างๆ เช่น การสร้างอาชีพและรายได้ การออม เป็นต้น
- 3) รัฐควรสนับสนุนด้านงบประมาณต่อปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุและตั้งอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง
- 4) รัฐจะต้องยืดการเกษียณอายุของผู้สูงอายุบางอาชีพที่จำเป็นออกไปจากเดิม

5) สนับสนุนให้มีการจ้างงานผู้สูงอายุตามความรู้ความสามารถ โดยให้มีมาตรการลดภาษีสำหรับองค์กรเอกชนที่จ้างผู้สูงอายุ

6) สนับสนุนงบประมาณสำหรับหน่วยงานภาครัฐจ้างผู้สูงอายุ โดยให้มีความยืดหยุ่นทั้งค่าจ้าง วิธีการจ้าง เปิดโอกาสทั้งวิชาชีพและต่ำกว่าวิชาชีพ

7) สนับสนุนให้ครอบครัวดูแลผู้สูงอายุ โดยให้มีมาตรการลดภาษีสำหรับบุตรที่ดูแลบิดา มารดา ญาติสายตรงที่เป็นผู้สูงอายุ

8) ส่งเสริมการประกันตนเองก่อนสูงอายุ ในรูปแบบที่มีความหลากหลายกว่าการประกันชีวิตและประกันสุขภาพ โดยศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุในช่วงวัยต่าง ๆ

9) สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุแบบอื่น ๆ นอกจากการรวมกลุ่มของชมรมผู้สูงอายุตามปกติ

10) สนับสนุนกลุ่มกิจกรรมของผู้สูงอายุในวัดและโรงเรียนตามแนวทางที่ได้รับพระราชทาน คือ มีความสัมพันธ์ระหว่าง บ้าน วัด โรงเรียน หรือ “บวร” เป็นต้น นอกจากนี้ผู้เขียนเห็นว่าสิ่งหนึ่งที่สำคัญและมีความสำคัญต่อผู้สูงอายุคือความเข้าใจของบุตรหลานภายในครอบครัวของผู้สูงอายุ ซึ่งความเข้าใจนี้ไม่ได้มองเฉพาะในแง่ของจิตใจเพียงอย่างเดียวแต่จะต้องเข้าใจถึงความต้องการทางด้านกายภาพของผู้สูงอายุด้วย อย่างดี นอกจากนี้รัฐควรส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมหรือโครงการที่เป็นการช่วยเหลือผู้สูงอายุของภาคประชาชน/ชุมชนในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับผู้สูงอายุในลักษณะต่าง ๆ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับประเพณี วัฒนธรรม และความเชื่อของแต่ละท้องถิ่นด้วย

3.5 ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคม

ปัจจัยความต้องการสวัสดิการสังคม มีรายงานการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลต่อความต้องการสวัสดิการทางสังคม พบว่า พื้นที่ในและนอกเขตเทศบาล การนับถือศาสนา และอายุ ที่ต่างกัน ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในจังหวัดต่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และ วรางคณา ตันขสันติสกุล, (2565) และมีรายงานการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุ เพศที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กานดา ผรณเกียรติ และคณะ, (2565) และมีรายงานการศึกษา การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน (วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร, 2564)

ดังนั้นในการศึกษาคั้งนี้จึงได้กำหนด ปัจจัยส่วนบุคคล ที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โรคประจำตัว การมีผู้ดูแล เพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคันนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ญาณิ แสงสาย, (2559) ได้ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบล ในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 70.3 มีอายุระหว่าง 60-69 ปี ร้อยละ 53.5 ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 62.6 จบชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 80.0 ไม่ได้ประกอบอาชีพ ร้อยละ 63.2 มีรายได้ไม่มีเพียงพอ ร้อยละ 43.2 และผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 87.1 นอกจากนี้ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.33, SD = 0.56) เมื่อพิจารณาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุรายด้านพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านการแก้ไขปัญหาค้นงานและด้อยโอกาสมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.60, SD = 0.65) และมีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยน้อยกว่าด้านอื่น ($\bar{X}$ = 3.59, SD = 0.90)

อัปเส้า น้อยทับทิม และคณะ., (2560) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลบตาตง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส พิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสุขภาพอนามัยและด้านความปลอดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการศึกษาและด้านนันทนาการ อยู่ในระดับมาก และด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับน้อย และข้อเสนอแนะ คือ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านสุขภาพอนามัย ต้องการให้มีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ในส่วนด้านการศึกษา คือส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ในส่วนด้านนันทนาการ คือจัดลานกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ในส่วนด้านที่อยู่อาศัย คือ ซ่อมแซมที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน และในส่วนตัวด้านความปลอดภัยในชีวิต คือการรักษาความปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง

สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ และคณะ (2562) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความ

ต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านรายได้ รองลงมา คือ ด้านการศึกษา และด้านที่อยู่อาศัย ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล ตามลำดับสำหรับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่มีจำนวนมากที่สุด คือ ควรเพิ่มเบี้ยยังชีพ ให้กับผู้สูงอายุ รองลงมา คือ ควรมีรถรับ-ส่ง ให้บริการผู้สูงอายุ ไปยังสถานพยาบาล โดยไม่คิดค่าบริการ และควรมีกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดให้มีการท่องเที่ยว ให้กับผู้สูงอายุ ตามลำดับ

วิรุยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณ์ฐวงศกร (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 380 คน เครื่องมือในการวิจัย คือแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ และ ความต้องการด้านสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.53, S.D. = 0.441) เมื่อวิเคราะห์ตามรายด้าน พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการด้านรายได้มากที่สุดเป็นอันดับที่ 1 ($\bar{X}$ =4.10, S.D. = 0.551) รองลงมาเป็นสวัสดิการด้านสุขภาพอนามัยเป็นอันดับที่ 2 ($\bar{X}$ = 3.93, S.D. = 1.071) สวัสดิการด้านการศึกษา เป็นอันดับที่ 3 ($\bar{X}$ =3.77, S.D. = 0.742) สวัสดิการด้านที่พักอาศัย เป็นอันดับที่ 4 ($\bar{X}$ =3.74, S.D. = 0.648) สวัสดิการด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินเป็นอันดับที่ 5 ($\bar{X}$ =2.89, S.D. = 0.461) และสวัสดิการด้านนันทนาการ เป็นอันดับที่ 6 ($\bar{X}$ = 2.74, S.D. = 0.758) ผลการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนและลักษณะที่พักอาศัยต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมแตกต่างกัน ขณะที่ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปาริฉัตร พันธุ์ภักดี (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีภูมิลำเนาและ อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้อเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า 1) ผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขต องค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้อเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรีที่มีอายุ และอาชีพ แตกต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 2) ปัจจัยที่เอื้ออำนวย ด้านนโยบายของรัฐบาล ด้านบทบาทของเอกชน ด้านสถาบันการศึกษา และด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

ตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 และ 3) ปัญหาพื้นฐานของผู้สูงอายุ ด้านปัญหาด้านเศรษฐกิจ (Sig. = 0.003) ส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุที่มีภูมิลำเนาและอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้ำเอน อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

วิสุทธิณี ธาเนียรตัน และ วรางคณา ดันทสันติสกุล, (2565) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต และความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.21, S.D.= 0.612) โดยความต้องการด้านบริการสังคม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านความมั่นคงทางสังคม ด้านการมีงานและการมีรายได้ ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการศึกษา และ ด้านนันทนาการตามลำดับ ผลของการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคม พบว่า เมื่อจำแนกตามพื้นที่ในและนอกเขตเทศบาล การนับถือศาสนา และอายุที่ต่างกัน ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในจังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านนันทนาการแตกต่างกันมากที่สุด 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการดำเนินชีวิตกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ความสัมพันธ์โดยรวม มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.487, p = 0.000$) ผลจากการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกับการวิจัยเชิงปริมาณ

สุภัทชัย คำสีไหม และคณะ, (2565) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.91, S.D.= 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านจิตใจ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.08, S.D.= 0.44) รองลงมา ได้แก่ ด้านสวัสดิการสังคม ($\bar{X}$ =4.05, S.D.= 0.47) ด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{X}$ =3.86, S.D.= 0.50) ด้านสุขภาพร่างกาย ($\bar{X}$ =3.81, S.D.= 0.60) และด้านความสัมพันธ์ทางสังคม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ($\bar{X}$ =3.72, S.D.= 0.48) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา พบว่าด้านสุขภาพร่างกาย ญาติใกล้ชิดควรดูแลเรื่องโภชนาการ การดูแลสุขภาพการพักผ่อนให้เหมาะสมกับวัยของผู้สูงอายุ ด้านจิตใจ ส่งเสริมทำกิจกรรมระหว่างครอบครัว สวดมนต์ไหว้พระ ให้เกียรติยกย่องเชิดชู ให้ความสำคัญ ด้านสิ่งแวดล้อม จัดสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านให้เป็นระเบียบเรียบร้อยป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคมสานสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ชุมชน และสังคม เพื่อลดความรู้สึกโดดเดี่ยว หัวเหว ด้านสวัสดิการสังคม ผู้นำท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่

อาสาสมัครสาธารณสุขควรรีบประสานผู้สูงอายุแจ้งเรื่องรัฐสวัสดิการที่พึงได้รับอย่างเท่าเทียมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้สูงอายุอย่างแท้จริง

ฐานนท์ มณีนิล และคณะ., (2565) ได้ศึกษากฎหมายและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเทศบาลลำใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า สวัสดิการผู้สูงอายุในเทศบาลลำใหม่ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานตามสิทธิและสวัสดิการที่ผู้สูงอายุพึงจะได้รับตามกฎหมายที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ แต่เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงสวัสดิการที่ตนพึงจะได้รับจึงทำให้เกิดความต้องการสวัสดิการสังคมในด้านต่าง ๆ คือ สวัสดิการด้านสุขภาพอนามัย สวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย และสวัสดิการด้านการงานและการมีรายได้ จึงต้อง มีแนวทางการกำหนดโครงสร้างของกฎหมายผู้สูงอายุเพื่อการจัดสวัสดิการสังคมสำหรับผู้สูงอายุที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ข้อเสนอแนะการวิจัย คือ เทศบาลลำใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา ควรมีการมุ่งเน้นในการจัดสวัสดิการขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างเหมาะสมและทั่วถึง เช่น การให้บริการด้านสุขภาพนอกพื้นที่เพื่อตรวจเยี่ยมและให้คำแนะนำการดูแลสุขภาพ , การสำรวจความเป็นอยู่สภาพที่พักอาศัยและระบบสาธารณสุขโรคของผู้สูงอายุในพื้นที่ และ จัดทำแผนงานหรือโครงการในการอบรมส่งเสริมด้านอาชีพเพื่อ ยกกระดับอาชีพผู้สูงอายุให้สามารถสร้างรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้

กานดา ผรณเกียรติ และคณะ (2565) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมากไปน้อยพบว่า อยู่ระดับมากที่สุด 1 ด้าน คือด้านสุขภาพอนามัย ระดับมาก 3 ด้านคือ ด้านความปลอดภัยในชีวิต ด้านนันทนาการ ด้านการศึกษา และระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ด้านที่อยู่อาศัย เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการพบว่า ผู้สูงอายุที่มี อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการ ไม่แตกต่างกัน ส่วนผู้สูงอายุที่มี เพศ ต่างกัน มีความต้องการสวัสดิการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สายนที เฉินบำรุง และคณะ, (2566) ได้ศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเชียงใหม่ การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการของผู้สูงอายุ 3 ด้าน ได้แก่ ความต้องการด้านร่างกาย ความต้องการด้านสังคม และความต้องการด้านเทคโนโลยี วิธีการศึกษา ได้แก่ การใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้สูงอายุ โดยเป็นกลุ่มผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองเชียงใหม่ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง และกลุ่มตัวอย่างมาจากคนละครอบครัว ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่ม

ตัวอย่างทั้งสิ้นจำนวน 18 ราย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์แก่นสาระ ประกอบด้วย การลดทอนข้อมูลและ การจัดข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เพื่อรายงานผล ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านร่างกาย ได้แก่ ด้านการดูแลรักษาสุขภาพ ด้านการแพทย์ และด้านการทำงาน ความต้องการทางด้านสังคม ได้แก่ ความต้องการใช้เวลาอยู่กับครอบครัว และเพื่อน ความต้องการทำกิจกรรมทางศาสนา ทำกิจกรรมส่วนตัว และทำกิจกรรมกับชุมชน ความต้องการทางด้านเทคโนโลยี ได้แก่ ความต้องการใช้อุปกรณ์ทางเทคโนโลยี ความต้องการใช้เทคโนโลยี และความ ต้องการผู้ช่วยเหลือด้านการใช้เทคโนโลยี

โสภณ เบื้องบน และคณะ, (2566) ศึกษาบทบาทในการพัฒนาชุมชน และความต้องการ สวัสดิการของผู้สูงอายุ ตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด จากการศึกษาบทบาทในการ พัฒนาชุมชนของผู้สูงอายุ ตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 260 คน เป็นเพศหญิง จำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 63.08 ผลการวิเคราะห์บทบาทในการ พัฒนาชุมชนรายด้านโดยรวมอยู่ระดับปานกลาง (S.D. = 0.39) ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ รายด้านโดยรวมอยู่ระดับมาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\bar{X} = 3.55 \pm 0.34$, S.D. = 0.34) และเมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างเพศ และบทบาทของผู้สูงอายุในการพัฒนาชุมชน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ 0.05 จากผลการศึกษาจึงควรมีการส่งเสริมสวัสดิการของรัฐให้แก่ผู้สูงอายุในทุกๆ ด้าน เช่น การ สนับสนุนให้มีการพัฒนาอาชีพให้กับผู้สูงอายุ รวมถึงการให้ความรู้ด้านสุขภาพกับผู้สูงอายุ และควร ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมแก่การดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ

อภิรักษ์ นกขัม และคณะ, (2566) ศึกษาแนวทางการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืดอำเภอลำสนวน จังหวัดชุมพร ผลการวิจัยพบว่าองค์การ บริหารส่วนตำบลบางน้ำจืดได้ให้บริการทั้ง 4 ด้าน เป็นไปตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การ บริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม ด้านการแพทย์และสาธารณสุขได้จัดสรรงบประมาณ สนับสนุนในการดูแลสุขภาพผู้สูงอายุ รวมไปถึงมีเจ้าหน้าที่ไปให้บริการที่บ้าน (2) ด้านการศึกษาจัดให้ มีโรงเรียนผู้สูงอายุเพื่อให้เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาดูงานนอกพื้นที่ (3) ด้านการประกอบอาชีพหน่วยงานในพื้นที่เข้ามาฝึกสอนทักษะ เพื่อนำมาประกอบอาชีพเสริมตาม สภาพวัยของผู้สูงอายุ (4) ด้านการจ่ายเบี้ยยังชีพได้ดำเนินการการจ่ายเบี้ยยังชีพแก่ผู้สูงอายุที่ได้รับ การจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐ ในส่วนของปัญหา คือ ผู้สูงอายุไม่ค่อยมีเวลา เป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะ ติดเตียง บางคนยังทำอาชีพรับจ้าง และยังตกสำรวจสิทธิในการลงทะเบียนรับเบี้ยยังชีพ แนวทางใน การแก้ไข สร้างภาคีเครือข่าย จัดทำการสำรวจเพื่อแจ้งสิทธิในการรับเบี้ยยังชีพ และประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับกิจกรรมที่จะดำเนินการ รวมไปถึงการจัดบริการรถรับ-ส่งมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ

นอกจากนี้ผู้สูงอายุยังมีความต้องการในด้านการเกษตร ส่งเสริมเมล็ดพันธุ์พืช ในด้านโภชนาการ
ต้องการเจ้าหน้าที่ด้านสาธารณสุขแนะนำเกี่ยวกับการดูแลผู้สูงอายุที่มีภาวะติดเตียง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางค
 นิคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross-sectional descriptive
 study) มีวัตถุประสงค์ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และเปรียบเทียบความ
 ต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ รายละเอียดวิธีการดำเนินการวิจัย
 ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรในการศึกษาคครั้งนี้ คือ ประชากรกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศชายหญิง ที่
 อาศัยในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น
 946 คน (Health Data Center, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอ
 เสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross-sectional
 descriptive study) ตามวัตถุประสงค์ทั่วไปของการศึกษาคือ เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการ
 สังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ดังนั้นจึงใช้สูตร
 สำหรับคำนวณขนาดตัวอย่างเพื่อประมาณค่าเฉลี่ย กรณีทราบจำนวนประชากรของ Daniel (1995
 อ้างถึงใน วนิตา วาติเจริญ et al., 2560) ดังนี้

$$n = \frac{Z_{\alpha/2}^2 NP(1 - P)}{Z_{\alpha/2}^2 P(1 - P) + (N - 1)d^2}$$

กำหนดให้

n = ขนาดตัวอย่าง

$Z_{\alpha/2}$ = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น เท่ากับ 1.96

N = ประชากรที่นำมาพิจารณา คือ ข้อมูลจำนวนประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ทั้งเพศชายหญิง ที่อาศัยในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ในปี พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 946 คน (Health Data Center, 2566)

P = ค่าสัดส่วนของตัวแปรผลหลัก ใช้ข้อมูลจากการศึกษาของ จุฑามาศ พิรพัชระ, (2564) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุบ้านห้วยทรายเหนือจังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมเกี่ยวกับความต้องการด้านร่างกาย โดยต้องการรับคำแนะนำวิธีการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย การตรวจสุขภาพโดยบริการตรวจที่บ้าน และต้องการกิจกรรมเสริมสุขภาพ ร้อยละ 70.0 ดังนั้นได้ค่า $p = 0.70$

D = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดในการประมาณสัดส่วน เท่ากับ 0.05

แทนค่าในสูตร

$$n = \frac{(1.96)^2 (946) (0.70) (1 - 0.70)}{(1.96)^2 (0.70)(1 - 0.70) + (946 - 1)0.05^2}$$

$$n = 240.81$$

$$n = 241$$

ผู้ศึกษาได้เพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 5 (จำนวน 13 คน) เพื่อทดแทนในกรณีที่ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่สามารถให้ข้อมูลครบถ้วน ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูลในการศึกษารั้งนี้ คือ 254 คน

1.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีการสุ่มแบบอย่างมีระบบ (Systematic sampling) (สุ่มทนายกลางคาร และ วรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553) มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสุ่มตัวอย่าง โดยหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้าน โดยกำหนดให้เป็นสัดส่วนกับจำนวนประชากรที่มี เพื่อให้ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 254 คน ดังนี้

วิธีการหาสัดส่วนของกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่าง

$$n = \frac{\text{จำนวนผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้าน} \times \text{กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้สูงอายุทั้งหมดในตำบล}}$$

ตารางที่ 3.1 สัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแต่ละหมู่บ้าน

หมู่บ้าน	จำนวนผู้สูงอายุแต่ละหมู่บ้าน (คน)	จำนวนตัวอย่าง (คน)
หมู่ที่ 1	117	31
หมู่ที่ 2	140	39
หมู่ที่ 3	81	22
หมู่ที่ 4	92	25
หมู่ที่ 5	91	24
หมู่ที่ 6	98	26
หมู่ที่ 7	46	12
หมู่ที่ 8	75	20
หมู่ที่ 9	126	34
หมู่ที่ 10	80	21
รวม	946	254

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มอย่างเป็นระบบ (Systematic sampling) โดยนำรายชื่อผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้านมาเรียงลำดับ จากอายุน้อยไปมาก แล้วทำหมายเลขกำกับตั้งแต่คนแรกถึงคนสุดท้าย จากนั้นหาช่วงของการสุ่มโดยนำจำนวนประชากรทั้งหมดหารด้วยจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ก็จะได้จำนวนระยะห่างของแต่ละลำดับหมายเลข แล้วจึงเลือกสุ่มว่าจะเริ่มต้นด้วยหมายเลขของคนใดแล้วจึงบวกด้วยจำนวนระยะห่างของแต่ละลำดับหมายเลขกำกับชื่อ เพื่อเลือกมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง

เกณฑ์การคัดเข้า (Inclusion criteria)

1. ผู้มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป ทั้งเพศหญิงและชาย
2. อาศัยในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
3. ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการได้ยินและการสื่อสาร
4. ยินยอมและยินดีสมัครใจให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย ตอบแบบสัมภาษณ์

เกณฑ์การคัดออก (Exclusion criteria)

1. ผู้ที่เป็นผู้ป่วยติดเตียง ไม่สามารถให้ข้อมูลวิจัยได้
2. ผู้ที่ป่วยหรืออยู่ระหว่างการพักฟื้นจากการรักษาโรค

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือแบบสัมภาษณ์ โดยผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มตัวอย่างจนเข้าใจและได้คำตอบแล้วทำเครื่องหมายลงในช่องว่างให้ครบถ้วนและตรงตามความเป็นจริง แบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 2 ส่วนดังนี้

2.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบสัมภาษณ์แบบตัวเลือก โดยผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ตามกลุ่มตัวอย่างจนเข้าใจและได้คำตอบแล้วทำเครื่องหมายลงในช่องว่างให้ครบถ้วนและตรงตามความเป็นจริง ปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โรคประจำตัว การมีผู้ดูแล

2.2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

แบบสัมภาษณ์ความต้องการสวัสดิการสังคมในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ประยุกต์แบบสอบถามของ (ฐานนท์ มณีนิล และคณะ, 2565) ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

2.2.1 ด้านการศึกษา เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการศึกษา ต้องการในรับบริการสวัสดิการเกี่ยวกับการศึกษา ความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต

2.2.2 ด้านสุขภาพอนามัย เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการสุขภาพอนามัย ความต้องการในรับบริการสวัสดิการเกี่ยวกับด้านสุขภาพอนามัย ของผู้สูงอายุ โดยถือเป็นสิทธิของผู้สูงอายุที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่ได้มาตรฐาน ไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.2.3 ด้านที่อยู่อาศัย เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย ความต้องการในการรับบริการสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัย สำหรับผู้สูงอายุ

2.2.4 ด้านการทำงานและการมีรายได้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการทำงานและการมีรายได้ ความต้องการบริการสวัสดิการด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและด้อยโอกาสรวมถึงการเข้าถึงสังคมของผู้สูงอายุ

2.2.5 ด้านนันทนาการ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการนันทนาการ ความต้องการกิจกรรมที่สมัครใจทำในยามว่างของผู้สูงอายุ ที่ส่งผลให้เกิดความเพลิดเพลิน ผ่อนคลาย ทั้งร่างกาย จิตใจอารมณ์

2.2.6 ด้านความมั่นคงทางรายได้ เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความต้องการเกี่ยวกับเงินเบี้ยเลี้ยงยังชีพผู้สูงอายุ การลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตรผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ รวมถึงการมีกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุในการดำรงชีวิต

2.2.7 ด้านบริการทางสังคมทั่วไป เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับ ความต้องการบริการยานพาหนะเดินทาง สถานที่จอดรถ สถานพยาบาลผู้สูงอายุ ศูนย์บริการทางสังคมให้กับผู้สูงอายุ สิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่สาธารณะหรือสถานที่ราชการแก่ผู้สูงอายุ รวมถึงการประสานความช่วยเหลือผู้สูงอายุไปหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

แบบสัมภาษณ์ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป โดยผู้ศึกษาเป็นผู้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ถามกลุ่มตัวอย่างจนเข้าใจและได้คำตอบแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ลักษณะแบบสัมภาษณ์เป็นมาตราส่วนการประมาณค่า Rating scale มี 5 ระดับ โดยวิธีการเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ Rating scale	ค่าคะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือ (Content validity) โดยนำแบบสัมภาษณ์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้องในเรื่องที่จะศึกษา จำนวน 3 คน พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมในการใช้ภาษาของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์มีความชัดเจนด้านภาษา ความครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการวัด จากนั้นคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Consistency Index : IOC) (วนิดา วาตีเจริญ และคณะ, 2560) พบว่าแบบสัมภาษณ์ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 0.63-1.00

3.2 การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability)

การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบด้านความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและที่มีลักษณะทางประชากรที่ใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมา

วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (สุ่มทนา กลางคาร และ วรพจน์ พรหมสัตยพรต, 2553) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) โดยแบบสัมภาษณ์ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.89

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะดำเนินการ โดยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

4.1 การเตรียมการ

ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

4.1.1. ทำหนังสือจากสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ถึงผู้นำชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความอนุเคราะห์ขออนุญาตเข้าไปเก็บข้อมูล ทั้งพื้นที่ทดสอบเครื่องมือ (Try out) และพื้นที่ที่ศึกษา

4.1.2 จัดเตรียมแบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.2 ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

4.2.1. ผู้ศึกษาและทีมผู้ช่วยศึกษาเข้าพบกลุ่มตัวอย่างตามที่ได้ทำการสุ่มตัวอย่างไว้ชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา

4.2.2. จากนั้นชี้แจงขั้นตอนในการเก็บข้อมูล รวมถึงเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ซักถามข้อสงสัย

4.2.3. ผู้ศึกษาทีและมผู้ช่วยศึกษาชี้แจงการสัมภาษณ์ และเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ซักถามข้อสงสัยก่อนสัมภาษณ์

4.2.4. เมื่อสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำแบบสัมภาษณ์หย่อนลงในกล่องเก็บแบบสัมภาษณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) กรณีข้อมูลแจกแจงนับ ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนข้อมูลต่อเนื่องในกรณีข้อมูลแจกแจงแบบปกติ ใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

5.2 ข้อมูลความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ภาพรวมและรายด้านประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป นำค่าคะแนนมาจัดระดับเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับความต้องการ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามเกณฑ์ของ Best & Kahn, (1981) ดังนี้

$$\text{ค่าความต่างระดับ} = \frac{\text{จำนวนคะแนนสูงสุด} - \text{จำนวนคะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับขั้น}} = (5-1)/5 = 0.8$$

คะแนน 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

กรณีข้อมูลแจกแจงนับ ใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ส่วนข้อมูลต่อเนื่องในกรณีข้อมูลแจกแจงแบบปกติ ใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสวนคาญ จัหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล ใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

6. การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาตระหนักถึงสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงลบกับกลุ่มตัวอย่างที่อาสาเข้าร่วมการวิจัย จึงได้กำหนดแนวทางในการศึกษา ดังนี้

6.1 เคารพในบุคคล (respect for person)

การเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (respect for human dignity) โดยเคารพในการให้ความยินยอมเข้าร่วมการวิจัยโดยไม่มีการปกปิดข้อมูล ไม่มีอคติ โดยผู้ศึกษาให้ข้อมูลอย่างครบถ้วนแก่กลุ่มตัวอย่าง และให้กลุ่มตัวอย่างตัดสินใจ อย่างอิสระ ปราศจากการข่มขู่ บังคับ หรือให้สินจ้างรางวัล โดยผู้ศึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษา ขั้นตอนการเก็บข้อมูลให้กลุ่มตัวอย่างได้เข้าใจ พร้อมเปิดโอกาสให้กลุ่มตัวอย่างได้ซักถามข้อสงสัยและตัดสินใจเข้าร่วมการศึกษา กลุ่มตัวอย่างมีอิสระในการตัดสินใจ (free and informed consent) ใช้ภาษาที่กลุ่มตัวอย่างเข้าใจได้โดยง่ายและครอบคลุมเนื้อหา พร้อมทั้งมีสิทธิที่จะถอนความยินยอมได้ทุกเมื่อโดยไม่ต้องอธิบายเหตุผล เคารพในสิทธิส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง เก็บรักษาข้อมูลให้เป็นความลับ และนำเสนอผลการศึกษาเป็นภาพรวม

6.2 หลักคุณประโยชน์ไม่ก่ออันตราย (beneficence, non-maleficence)

ผลการวิจัยที่ได้มาต้องไม่เสี่ยงต่อการเสียชื่อเสียงของบุคคลหรือองค์กร แต่จะช่วยสร้างประโยชน์แก่สังคมและความก้าวหน้าทางวิชาการต่อไป เก็บรักษาข้อมูลให้เป็นความลับ และมีมาตรการรักษาความลับ โดยแบบสัมภาษณ์จะไม่ระบุชื่อ-นามสกุล ที่อยู่ หรือข้อมูลต่าง ๆ ที่สามารถระบุถึงตัวกลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล เมื่อกลุ่มตัวอย่างทำการตอบคำถามในแบบสัมภาษณ์เสร็จเรียบร้อยให้กลุ่มตัวอย่างนำแบบสัมภาษณ์หย่อนลงในกล่องเก็บแบบสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง เพื่อไม่ให้ทราบว่าเป็นแบบสัมภาษณ์นี้เป็นของผู้ให้ข้อมูลคนใด และผู้ศึกษานำเสนอข้อมูลในลักษณะเป็นภาพรวม ผู้ศึกษาตระหนักและให้ความสำคัญเกี่ยวกับผลกระทบต่อกลุ่มตัวอย่าง โดยมีความรอบคอบและระมัดระวังสิ่งที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อกลุ่มตัวอย่าง ในทุกขั้นตอนที่ดำเนินการ

6.3 หลักยุติธรรม (justice)

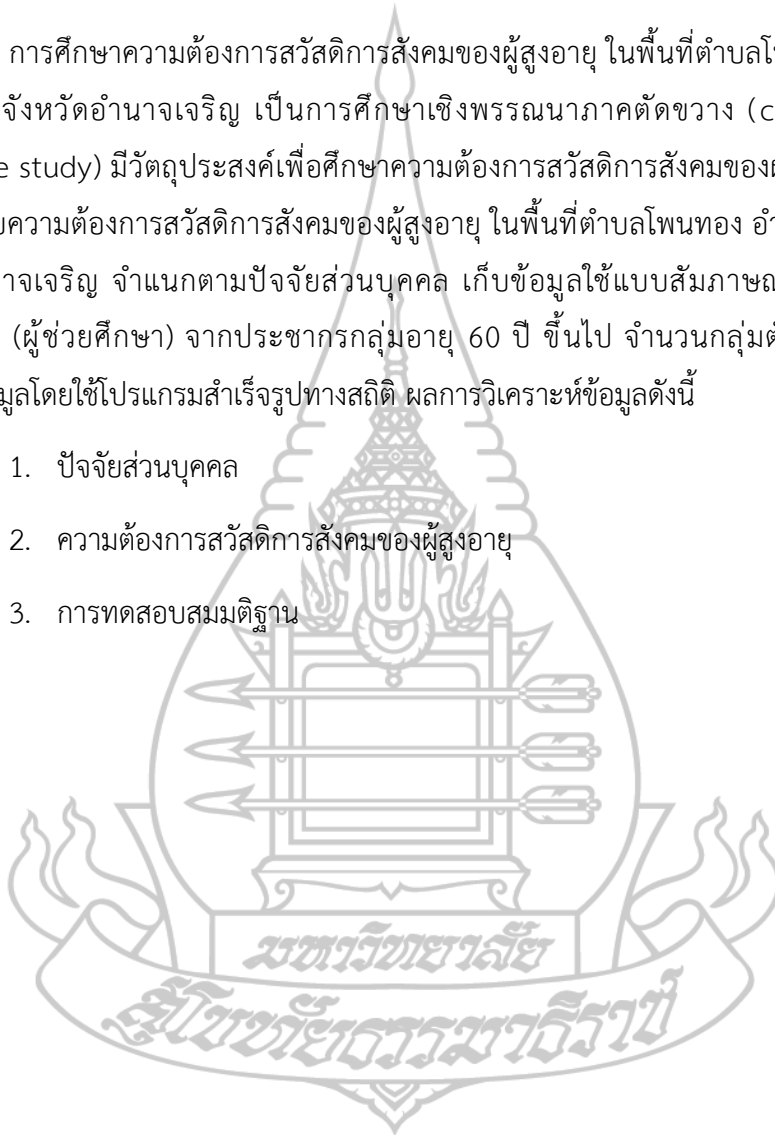
ในการดำเนินงานวิจัยครั้งนี้มีกระบวนการที่ได้มาตรฐานและยุติธรรมในการพิจารณากลุ่มตัวอย่าง มีเกณฑ์การคัดเลือกและออกชัดเจน ไม่มีอคติในการสุ่ม ไม่แสวงหาประโยชน์จากการทำวิจัยเพียงเพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการอย่างเดียว ยึดหลักความยุติธรรมให้กับผู้เข้าร่วมวิจัยด้วยทั้งในด้านผลประโยชน์แก่ บุคคล หรือกลุ่มองค์กร

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอสว่างนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross-sectional descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอสว่างนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เก็บข้อมูลใช้แบบสัมภาษณ์โดยอาสาสมัครสาธารณสุข (ผู้ช่วยศึกษา) จากประชากรกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 254 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล
2. ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
3. การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	112	44.1
หญิง	142	55.9
อายุ		
60-69 ปี	156	61.4
70-79 ปี	79	31.1
80 ปี ขึ้นไป	19	7.5
$\bar{X}=69.01$, S.D.=6.57		
สถานภาพสมรส		
โสด	9	3.5
สมรส และอยู่ด้วยกัน	168	66.1
สมรส แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	4	1.6
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4	1.6
หม้าย	69	27.2
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	238	93.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	3.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.หรือเทียบเท่า	5	2.0
อนุปริญญา/ ปวส.หรือเทียบเท่า	1	0.4
ปริญญาตรี	2	0.8

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	63	24.8
ประกอบอาชีพ	191	75.2
รายได้ต่อเดือน		
≤ 700 บาท	85	33.5
701-5,000 บาท	132	52.0
5,001 บาท ขึ้นไป	37	14.6
Median=2000.00		
โรคประจำตัว		
ไม่มีโรคประจำตัว	153	60.2
มีโรคประจำตัว	101	39.8
การมีผู้ดูแล		
ไม่มีผู้ดูแล	33	13.0
มีผู้ดูแล	221	87.0

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เมื่อพิจารณาจำแนกตามเพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 55.9 ผลการศึกษาเมื่อพิจารณาจำแนกตามอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุเฉลี่ย 69.01 ปี อายุสูงสุดคือ 88 ปี และ อายุต่ำสุดคือ 60 ปี ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มอายุ 60-69 ปี จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 61.4 ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน จำนวน 168 คน คิดเป็นร้อยละ 66.1 มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 93.7 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพ จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 75.2 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายได้ต่อเดือน พบว่า มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 2,000 บาทต่อเดือน โดยส่วนมากมีรายได้ 701-5,000 บาท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 52.0

เมื่อพิจารณาจำแนกตามโรคประจำตัวพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 60.2 ส่วนใหญ่มีผู้ดูแล จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 87.0

ตอนที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในภาพรวม

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่อยู่อาศัย	4.38	0.59	มากที่สุด
ด้านสุขภาพอนามัย	4.34	0.59	มากที่สุด
ด้านบริการทางสังคมทั่วไป	4.28	0.55	มากที่สุด
ด้านความมั่นคงทางรายได้	4.17	0.63	มาก
ด้านการทำงานและการมีรายได้	4.12	0.54	มาก
ด้านนันทนาการ	4.09	0.61	มาก
ด้านการศึกษา	4.00	0.60	มาก
โดยรวม	4.21	0.46	มากที่สุด

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านการทำงานและการมีรายได้ ด้านนันทนาการ ด้านความมั่นคงทางรายได้ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป ผลการศึกษาดังนี้

จากตารางที่ 4.2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.21$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากความต้องการมากไปหาน้อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.38$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.34$) ด้าน

บริการทางสังคมทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.28$) ด้านความมั่นคงทางรายได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) ด้านการทำงานและการมีรายได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) ด้านนันทนาการอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$) และด้านการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$)

โดยเมื่อแยกความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในแต่ละด้านมีรายละเอียดดังนี้

2.1 ด้านที่อยู่อาศัย

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย

ด้านที่อยู่อาศัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการให้รัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุประเภท ไม่มีค่าใช้จ่าย	4.46	0.71	มากที่สุด
2. ต้องการให้มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉินของภาครัฐกรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่สำหรับผู้สูงอายุ	4.37	0.74	มากที่สุด
3. ต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว ไร้ที่พึ่ง	4.37	0.77	มากที่สุด
4. ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราในระดับ ตำบล	4.35	0.70	มากที่สุด
5. ต้องการให้มีการจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในบ้าน เช่น ราวยึดเกาะ ห้องน้ำทางลาด	4.34	0.69	มากที่สุด
รวม	4.38	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านที่อยู่อาศัยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.34$) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้รัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุประเภทไม่มีค่าใช้จ่าย ($\bar{X}=4.46$) รองลงมาคือ

ต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว ไร้ที่พึ่ง ($\bar{X}$ =4.37) ต้องการให้มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉินของภาครัฐกรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่สำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.37) ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราในระดับตำบล ($\bar{X}$ =4.35) และต้องการให้มีการจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในบ้าน เช่น รวียัดเกาะห้องน้ำทางลาด ($\bar{X}$ =4.34)

2.2 ด้านสุขภาพอนามัย

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย

ด้านสุขภาพอนามัย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน	4.41	0.77	มากที่สุด
2. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในสถานพยาบาล	4.39	0.77	มากที่สุด
3. ต้องการให้สถานบริการของรัฐ มีการจัดบริการส่งเครื่องอุปโภคบริโภค ถึงที่บ้าน	4.37	0.72	มากที่สุด
4. ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายของผู้สูงอายุเมื่อเข้ารับบริการที่โรงพยาบาล	4.31	0.72	มากที่สุด
5. ต้องการได้รับการเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข	4.24	0.70	มากที่สุด
รวม	4.34	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านสุขภาพอนามัยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ($\bar{X}=4.41$) รองลงมาคือ ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษสำหรับผู้สูงอายุในสถานพยาบาล ($\bar{X}=4.39$) ต้องการให้สถานบริการของรัฐ มีการจัดบริการส่งเครื่องอุปโภคบริโภค ถึงที่บ้าน ($\bar{X}=4.37$) ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกายของผู้สูงอายุเมื่อเข้ารับบริการที่โรงพยาบาล ($\bar{X}=4.31$) และต้องการได้รับการเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ($\bar{X}=4.24$)

2.3 ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

ด้านบริการทางสังคมทั่วไป	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการให้มีการจัดการศพและฌาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน	4.47	0.76	มากที่สุด
2. ต้องการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและการถูกทอดทิ้ง	4.37	0.69	มากที่สุด
3. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุ	4.28	0.71	มากที่สุด
4. ต้องการให้หน่วยงานและสถานที่สาธารณะมีบริการห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ	4.21	0.71	มากที่สุด
5. ต้องการศูนย์ที่รับผู้สูงอายุไว้ดูแล 1-2 วันต่อสัปดาห์	4.08	0.73	มาก
รวม	4.28	0.55	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านบริการทางสังคมทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านบริการทางสังคมทั่วไปโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.28$) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการจัดการศพและฌาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน ($\bar{X}=4.47$) รองลงมาคือ ต้องการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูทวารุณกรรมถูกแสวงหาประโยชน์ โดยมีขอด้วยกฎหมายและการถูกทอดทิ้ง ($\bar{X}=4.37$) ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.28$) ต้องการให้หน่วยงานและสถานที่สาธารณะมีบริการห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.21$) และต้องการศูนย์ที่รับผู้สูงอายุไว้ดูแล 1-2 วันต่อสัปดาห์ ($\bar{X}=4.47$)

2.4 ด้านความมั่นคงทางรายได้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคงทางรายได้

ด้านความมั่นคงทางรายได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ	4.22	0.76	มากที่สุด
2. ต้องการให้มีการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ	4.18	0.80	มาก
3. ต้องการให้ส่งเสริมการจ้างงานหลังเกษียณที่สอดคล้องตามศักยภาพ	4.10	0.76	มาก
รวม	4.17	0.63	มาก

จากตารางที่ 4.6 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคงทางรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคงทางรายได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.17$) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.22$)

รองลงมาคือต้องการให้มีการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.18$) และต้องการให้ส่งเสริมการจ้างงานหลังเกษียณที่สอดคล้องตามศักยภาพ ($\bar{X}=4.10$)

2.5 ด้านการทำงานและการมีรายได้

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการทำงานและการมีรายได้

ด้านการทำงานและการมีรายได้	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการให้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนและด้อยโอกาส	4.41	0.72	มากที่สุด
2. ต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานงานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน	4.13	0.79	มาก
3. ต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ผู้สูงอายุผลิตขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้	4.04	0.70	มาก
4. ต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ	4.03	0.81	มาก
5. ต้องการความรู้ในการวางแผนด้านการเงินและการออมสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ	3.99	0.71	มาก
รวม	4.12	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.7 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการทำงานและการมีรายได้ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการทำงานและการมีรายได้โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.12$) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X}=4.41$) รองลงมาคือต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานงานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน ($\bar{X}=4.13$) ต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ผู้สูงอายุผลิตขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้

($\bar{X}$ =4.04) ต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.03) และต้องการความรู้ในการวางแผนด้านการเงินและการออมสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =3.99)

2.6 ด้านนันทนาการ

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ

ด้านนันทนาการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการให้มีการจัดสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ	4.28	0.69	มากที่สุด
2. ต้องการถ่ายทอดภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้รับทราบ	4.05	0.83	มาก
3. ต้องการให้เชิญผู้สูงอายุไปเล่านิทานหรือกิจกรรมที่ถนัดให้ลูกหลานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	3.96	0.74	มาก
รวม	4.09	0.61	มาก

จากตารางที่ 4.8 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =4.09) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการให้มีการจัดสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.28) รองลงมาคือ ต้องการถ่ายทอดภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้รับทราบ ($\bar{X}$ =4.05) และต้องการให้เชิญผู้สูงอายุไปเล่านิทานหรือกิจกรรมที่ถนัดให้ลูกหลานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$ =3.96)

2.7 ด้านการศึกษา

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ต้องการการพัฒนาทักษะการชีวิตให้สามารถใช้ชีวิตสูงอายุได้อย่างมีความสุข	4.12	0.67	มาก
2. ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ	4.08	0.75	มาก
3. ต้องการความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์และกฎหมายของผู้สูงอายุ	4.00	0.83	มาก
4. ต้องการให้มีการจัดรายการโทรทัศน์หรือวิทยุชุมชนเกี่ยวกับการเข้าถึงบริการหรือข้อมูลข่าวสารในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ	3.92	0.79	มาก
5. ต้องการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เศรษฐกิจพอเพียง การเกษตรอินทรีย์	3.88	0.79	มาก
โดยรวม	4.00	0.60	มาก

จากตารางที่ 4.9 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) เมื่อพิจารณารายข้อจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการการพัฒนาทักษะการชีวิตให้สามารถใช้ชีวิตสูงอายุได้อย่างมีความสุข ($\bar{X}=4.12$) รองลงมาคือ ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ($\bar{X}=4.08$) ต้องการความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์และกฎหมายของผู้สูงอายุ มีความต้องการให้มีการจัดรายการโทรทัศน์หรือวิทยุชุมชน เกี่ยวกับการเข้าถึงบริการหรือข้อมูลข่าวสารในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ($\bar{X}=3.92$) และ ต้องการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เศรษฐกิจพอเพียง การเกษตรอินทรีย์ ($\bar{X}=3.88$)

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐานในการศึกษา

สมมติฐานในการศึกษาที่ 1 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนคม จังหวัดอำนาจเจริญอยู่ในระดับมากที่สุด ทดสอบโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเทียบกับเกณฑ์ดังนี้

คะแนน 4.21 – 5.00 หมายถึง ระดับมากที่สุด

คะแนน 3.41 – 4.20 หมายถึง ระดับมาก

คะแนน 2.61 – 3.40 หมายถึง ระดับปานกลาง

คะแนน 1.81 – 2.60 หมายถึง ระดับน้อย

คะแนน 1.00 – 1.80 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.10 การทดสอบสมมติฐานในการศึกษาที่ 1 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนคม จังหวัดอำนาจเจริญอยู่ในระดับมากที่สุด

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านที่อยู่อาศัย	4.38	0.59	มากที่สุด
ด้านสุขภาพอนามัย	4.34	0.59	มากที่สุด
ด้านบริการทางสังคมทั่วไป	4.28	0.55	มากที่สุด
ด้านความมั่นคงทางรายได้	4.17	0.63	มาก
ด้านการทำงานและการมีรายได้	4.12	0.54	มาก
ด้านนันทนาการ	4.09	0.61	มาก
ด้านการศึกษา	4.00	0.60	มาก
โดยรวม	4.21	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.10 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.21$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากความต้องการมากไปหาน้อย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.38$) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพอนามัยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.34$) ด้านบริการทางสังคมทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.28$) ด้านความมั่นคงทางรายได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.17$) ด้านการทำงานและการมีรายได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.12$) ด้านนันทนาการอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.09$) และด้านการศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.00$)

สมมติฐานในการศึกษาที่ 2 ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ทดสอบโดยการเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อาชีพ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล

ตารางที่ 4.11 เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ การประกอบอาชีพ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ	n	$\bar{X}$	S.D.	Mean Diff	95%CI	p-value
เพศ						
ชาย	112	4.19	0.45	0.03	-0.14 ถึง 0.08	0.602
หญิง	142	4.22	0.47			
การประกอบอาชีพ						
ไม่ได้ประกอบอาชีพ	63	4.36	0.32	0.20	0.93 ถึง 0.31	<0.001*
ประกอบอาชีพ	191	4.16	0.49			

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ความต้องการสวัสดิการ สังคมของผู้สูงอายุ	n	$\bar{x}$	S.D.	Mean Diff	95%CI	p-value
โรคประจำตัว						
ไม่มี	153	4.17	0.49	0.09	-0.21 ถึง 0.21	0.095
มี	101	4.26	0.40			
การมีผู้ดูแล						
ไม่มีผู้ดูแล	33	3.80	0.51	0.46	0.30 ถึง 0.62	<0.001*
มีผู้ดูแล	221	4.27	0.42			

* Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

จากตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ การประกอบอาชีพ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล ดังนี้

ผู้สูงอายุเพศชายมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.19 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 ส่วนเพศหญิงมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.22 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จำแนกตามเพศ โดยใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุเพศชายและเพศหญิงมีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน

ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.36 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.32 ส่วนผู้สูงอายุที่ประกอบอาชีพมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.16 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามการประกอบอาชีพ โดยใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัวมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.17 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 ส่วนผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมีความต้องการสวัสดิการสังคม

ของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.26 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.40 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการ

สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามโรคประจำตัว โดยใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีและไม่มีโรคประจำตัวมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

ผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแลมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 3.80 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 ส่วนผู้สูงอายุที่มีผู้ดูแลมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.27 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.42 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามการมีผู้ดูแล โดยใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีผู้ดูแลมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีผู้ดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 4.12 เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ จำแนกตามอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้

ความต้องการสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุ	n	$\bar{x}$	S.D.	F	p-value
อายุ					
70-79 ปี	79	4.25	0.45	0.54	0.602
60-69 ปี	156	4.19	0.48		
80 ปี ขึ้นไป	19	4.17	0.39		
สถานภาพสมรส					
โสด	9	4.36	0.66	0.544	0.704
สมรส แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน	4	4.29	0.09		
หม้าย	69	4.25	0.44		
สมรส และอยู่ด้วยกัน	168	4.18	0.47		
หย่าร้าง/แยกกันอยู่	4	4.13	0.18		

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ความต้องการสวัสดิการสังคมของ ผู้สูงอายุ	n	$\bar{x}$	S.D.	F	p-value
ระดับการศึกษา					
ปริญญาตรี	2	4.79	0.30	1.072	0.371
มัธยมศึกษาตอนปลาย	5	4.38	0.25		
ประถมศึกษา	238	4.20	0.46		
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	4.14	0.51		
อนุปริญญา/ ปวส.หรือเทียบเท่า	1	4.00	0.0		
รายได้					
≤ 700 บาท	85	4.28	0.34	1.451	0.236
701-5,000 บาท	132	4.17	0.50		
5,001 บาท ขึ้นไป	37	4.17	0.54		

* One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามอายุ พบว่า อายุที่มีความต้องการสวัสดิการทางสังคมมากที่สุดคือ อายุ 70-79 ปี มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.45 รองลงมาคือ อายุ 60-69 ปี มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.19 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.48 และ อายุ 80 ปี ขึ้นไป มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.19 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.39 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามอายุ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มอายุที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามสถานภาพสมรส พบว่า สถานภาพสมรสที่มีความต้องการสวัสดิการทางสังคมมากที่สุดคือ โสดมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.36 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 รองลงมาคือ สมรสแต่ไม่ได้อยู่ด้วยกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.29 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.09 หมายถึงมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.25 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 สมรสและอยู่ด้วยกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.18 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.47 และหย่าร้าง/แยกกันอยู่มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.13 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.18 เปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามสถานภาพสมรส โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาที่มีความต้องการสวัสดิการทางสังคมมากที่สุดคือ ปริญญาตรีมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.79 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.30 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลายมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.38 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.25 ประถมศึกษามีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.20 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46 มัธยมศึกษาตอนต้นมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.14 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.51 อนุปริญญา/ ปวส.หรือเทียบเท่ามีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.00 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.0 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามระดับการศึกษา โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามรายได้ พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้มีความต้องการสวัสดิการทางสังคมมากที่สุดคือ ผู้สูงอายุที่มีรายได้ ≤ 700 บาท มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.2838 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.34 รองลงมาคือผู้สูงอายุที่มีรายได้ 701-5,000 บาท มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.1738 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.50 และผู้สูงอายุ 5,001 บาท ขึ้นไป มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเฉลี่ย 4.1738 คะแนน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54 เมื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุจำแนกตามรายได้ โดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาภาคตัดขวาง (cross-sectional descriptive study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากประชากรกลุ่มอายุ 60 ปี ขึ้นไป จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 254 คน เก็บข้อมูลได้ร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive statistic) ที่เป็นข้อมูลแจกแจง นำเสนอค่าความถี่ ร้อยละ ส่วนข้อมูลต่อเนื่องในกรณีข้อมูลแจกแจงแบบปกติ นำเสนอค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด การเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพหนอง อำเภอสว่างคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อาชีพ โรคประจำตัว และการมีผู้ดูแล ใช้สถิติ Independent t-test กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนปัจจัยส่วนบุคคล อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว One-way Anova กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 รายละเอียดดังนี้

1 สรุปผลการศึกษา

1.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.9 อายุเฉลี่ย 69.01 ปี อายุสูงสุดคือ 88 ปี และ อายุต่ำสุดคือ 66 ปี ส่วนมากเป็นกลุ่มอายุ 60-69 ปี ร้อยละ 61.4 มีสถานภาพสมรสและอยู่ด้วยกัน ร้อยละ 66.1 กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดมีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา ร้อยละ 93.7 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ ร้อยละ 75.2 มีรายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 2000.00 บาท โดยส่วนมากมีรายได้ 701-5,000 บาท ร้อยละ 52.0 ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 60.2 และส่วนใหญ่มีผู้ดูแล ร้อยละ 87.0

($\bar{X}$ =4.37) ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.28) ต้องการให้หน่วยงานและสถานที่สาธารณะมีบริการห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.21) และต้องการศูนย์ที่รับผู้สูงอายุไว้ดูแล 1-2 วันต่อสัปดาห์ ($\bar{X}$ =4.47)

1.2.4 ด้านความมั่นคงทางรายได้

ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านความมั่นคงทางรายได้ รายชื่อเรียงจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.22) รองลงมาคือต้องการให้มีการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.18) และต้องการให้ส่งเสริมการจ้างงานหลังเกษียณที่สอดคล้องตามศักยภาพ ($\bar{X}$ =4.10)

1.2.5 ด้านการทำงานและการมีรายได้

ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการทำงานและการมีรายได้ รายชื่อเรียงจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนและด้อยโอกาส ($\bar{X}$ =4.41) รองลงมาคือต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานงานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน ($\bar{X}$ =4.13) ต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ผู้สูงอายุผลิตขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้ ($\bar{X}$ =4.04) ต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.03) และต้องการความรู้ในการวางแผนด้านการเงินและการออมสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =3.99)

1.2.6 ด้านนันทนาการ

ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการ รายชื่อเรียงจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการให้มีการจัดสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.28) รองลงมาคือ ต้องการถ่ายทอดภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้รับทราบ ($\bar{X}$ =4.05) และต้องการให้เชิญผู้สูงอายุไปเล่นกีฬาหรือกิจกรรมที่ถนัดให้ลูกหลานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\bar{X}$ =3.96)

1.2.7 ด้านการศึกษา

ผลการศึกษา พบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ด้านการศึกษา รายชื่อเรียงจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด ได้แก่ ต้องการการพัฒนาทักษะการชีวิตให้สามารถใช้ชีวิตสูงอายุได้อย่างมีความสุข ($\bar{X}$ =4.12) รองลงมาคือ ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ ($\bar{X}$ =4.08) ต้องการความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์และกฎหมายของผู้สูงอายุ มีความต้องการให้มีการจัดรายการโทรทัศน์หรือวิทยุชุมชน เกี่ยวกับการเข้าถึงบริการหรือ

ข้อมูลข่าวสารในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ($\bar{X}=3.92$) และต้องการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เศรษฐกิจพอเพียงการเกษตรอินทรีย์ ($\bar{X}=3.88$)

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน ผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ได้แก่ ผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการประกอบอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้สูงอายุที่มีผู้ดูแลที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนผู้สูงอายุที่มี เพศ อายุ สถานภาพ สมรส รายได้ ระดับการศึกษา และการมีโรคประจำตัว ที่แตกต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

การศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ผู้ศึกษาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 วัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

จากการศึกษาพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากสวัสดิการผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นสวัสดิการขั้นพื้นฐานตามสิทธิและสวัสดิการที่ผู้สูงอายุพึงจะได้รับตามกฎหมายที่ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุแต่เนื่องจากผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงสวัสดิการที่ตนพึงได้ จะได้รับจึงทำให้เกิดความต้องการสวัสดิการสังคมในด้านต่างอยู่ในระดับที่สูง สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และ วรางคณา ตันพสันตีสกุล, (2565) ที่ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิต และ ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของ สุภทัชชัย คำสีใหม่ และ คณะ, (2565) ได้ศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ผลการวิจัยพบว่าความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ์ และคณะ, (2565) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมือง

ปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับความต้องการสวัสดิการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สอดคล้องกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณ์ฐวงศ์ (2564) ที่ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้สูงอายุในเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร มีความต้องการสวัสดิการสังคมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์ และคณะ (2562) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการวิจัยพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ อับเสาะ น้อยทับทิม และคณะ., (2560) ที่ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลบาดุง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส ผลการศึกษาพบว่า ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในองค์การบริหารส่วนตำบลบาดุง อำเภอเรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส พิจารณาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ญาณิ แสงสาย, (2559) ที่ศึกษาความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความต้องการบริการสวัสดิการสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

จากผลการศึกษาเมื่อพิจารณาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุรายด้านทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงลำดับจากความต้องการมากไปหาน้อย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านที่อยู่อาศัยอยู่มากที่สุด เนื่องจากผู้สูงอายุมีการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ในร่างกายลดประสิทธิภาพลง จึงมีผลต่อการทำงานของสมองและสั่งงานช้า กล้ามเนื้อลีบลงเคลื่อนไหวร่างกายช้า (เต็มศักดิ์ คทวนิช, 2556) ซึ่งสภาพสังคมในพื้นที่ส่วนใหญ่ที่อยู่อาศัยอาจไม่สะดวกเหมาะสมต่อวิถีชีวิต เช่น บ้านมีความปลอดภัยเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหกล้มน้อย การจัดพื้นที่แห้งและเปียกในห้องน้ำเนื่องจากพื้นที่เปียกเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการลื่นล้ม บ้านใดบ้านไม่มีความเหมาะสม สิ่งเหล่านี้จึงเป็นผลทำให้ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุด้านที่อยู่อาศัยมากที่สุด รองลงมาคือ ต้องการความต้องการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย เมื่อผู้สูงอายุมีโรคประจำตัวมาก มีความจำเป็นต้องเดินทางไปโรงพยาบาล เพื่อทำการรักษา บางครั้งต้องพึ่งพาบุตรหลานและใช้งบประมาณในการเดินทาง มีความต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้าน ต้องการให้สถานบริการของรัฐ มีการจัดบริการส่งเครื่องอุปโภคบริโภค ถึงที่บ้าน ด้านบริการทางสังคมทั่วไป มีต้องการให้มีการจัดการศพและฌาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน มองในเรื่องการเห็นอกเห็นใจกัน ด้านความมั่นคงทางรายได้ และด้านการทำงานและการมีรายได้เนื่องจากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า ผู้สูงอายุมีรายไม่เกิน 5000 อาจส่งผลให้มีรายได้ในแต่ละเดือนยังไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย โดยต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ผู้สูงอายุผลิตขึ้นเพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้ ด้านนันทนาการซึ่งต้องการมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมเพื่อ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และ

พบปะเพื่อนๆ และด้านการศึกษา มีมุมมองในการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับการฝึกอบรมให้ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุเป็นหลัก

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพทอง อำเภอสว่างคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า

เพศ ที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่าความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่ว่าจะเพศใดก็ยังมีความต้องการ จึงทำให้เกิดความต้องการสวัสดิการสังคมเมื่อจำแนกเพศจึงมีความไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ วรางคณา ต้นทสันติสกุล, (2565) ที่ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2564) ที่ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า เพศที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ และคณะ, (2565) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีเพศต่างกันมีความต้องการสวัสดิการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อายุ ที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน จากการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีอายุส่วนใหญ่ใกล้เคียงกันจึงอาจทำให้มีความต้องการสวัสดิการสังคมลักษณะเดียวกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ และคณะ, (2565) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีอายุต่างกันมีความต้องการสวัสดิการไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศ์ (2564) ที่ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า อายุที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ วรางคณา ต้นทสันติสกุล, (2565) ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอายุที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในจังหวัดตรังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สถานภาพสมรส ที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ถึงแม้จากการศึกษาครั้งนี้สถานภาพสมรสประมาณสองในสามเป็นกลุ่มสมรสและอยู่ด้วยกัน อีกส่วนหนึ่งเป็นกลุ่ม โสด สมรส แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน หย่าร้าง/แยกกันอยู่ และหม้าย พอเมื่อเข้าถึงช่วงวัยเป็นผู้สูงอายุยังคงมีความต้องการสวัสดิการสังคมที่คล้ายกัน จึงอาจทำให้มีความต้องการสวัสดิการสังคมลักษณะเดียวกัน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และ วรางคณา ตันทสันติสกุล, (2565) ที่ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ์ และคณะ, (2565) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพสมรสต่างกันมีความต้องการสวัสดิการไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า สถานภาพสมรสที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน แม้ว่าระดับการศึกษามีผลต่อความคิดและทัศนคติ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาครั้งนี้พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับเดียวกัน และเมื่ออาศัยอยู่ในสังคมเดียวกันจึงอาจทำให้มีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และ วรางคณา ตันทสันติสกุล, (2565) ที่ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ์ และคณะ, (2565) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความต้องการสวัสดิการไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้แตกต่างกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า เพศที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

การประกอบอาชีพ กับการไม่ประกอบอาชีพ มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่ไม่ได้ประกอบอาชีพมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุที่มีการประกอบอาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากผู้สูงอายุที่มีการประกอบอาชีพนำไปสู่การมีรายได้ที่เพียงพอต่อรายจ่ายการดำรงชีวิตจึงทำให้มีความต้องการสวัสดิการสังคมของ

ผู้สูงอายุน้อยกว่าผู้ที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ วรางคณา ตันทสันติสกุล, (2565) ที่ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า อาชีพที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ และคณะ, (2565) ที่ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่าผู้สูงอายุที่มีอาชีพต่างกันมีความต้องการสวัสดิการไม่แตกต่างกัน

การมีโรคประจำตัว ผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัวมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุสูงกว่าผู้สูงอายุที่ไม่มีโรคประจำตัว แต่ไม่แตกต่างกันทางสถิติ อาจเนื่องจากการมีโรคประจำตัวมีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตโดยผู้ที่มีโรคประจำตัวมักจะมี ความความต้องการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีโรคประจำตัว ซึ่งจากผลการศึกษาครั้งนี้มีความสอดคล้องกับ กรมกิจการผู้สูงอายุ (2565) ที่ได้กล่าวถึงความต้องการด้านสุขภาพอนามัย ให้มีการดูแลที่บ้าน (Home Care) เป็นบริการสำหรับผู้สูงอายุอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเหมาะกับผู้ป่วยผู้สูงอายุที่อาการไม่รุนแรงและไม่สะดวกในการเดินทางมารักษาที่โรงพยาบาล การลดค่าเดินทางของผู้ใช้บริการ และผู้สูงอายุส่วนมากพึงพอใจที่จะรับการรักษายาที่บ้าน

รายได้ที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน ถึงแม้รายได้มีความเกี่ยวเนื่องกับการเข้าถึงบริการต่างๆ แต่อย่างไรก็ตามในกลุ่มผู้สูงอายุอาจไม่ได้ใช้รายได้จำนวนมากหรือใช้ตามที่มียกจ่ายในชีวิตประจำวันในบริบทสังคมพื้นที่ภูมิภาคอีสาน จึงทำให้ผู้ที่มีรายได้ที่ไม่เพียงพอกับที่มีรายได้เพียงพอมีความต้องการสวัสดิการสังคมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ กานดา ผรณเกียรติ และคณะ, (2565) ศึกษาความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่ารายได้ต่อเดือนของผู้สูงอายุที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกัน และผลการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ วรางคณา ตันทสันติสกุล, (2565) ที่ได้ศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตและความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง พบว่า ผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุไม่แตกต่างกันแตกต่างกัน แต่ผลการศึกษาครั้งนี้ต่างจากผลการศึกษาของ วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร (2564) ได้ศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร ที่พบว่า รายได้ต่อเดือนที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน

การมีผู้ดูแลมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีผู้ดูแลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุที่มีผู้ดูแลส่วนใหญ่มีโรคประจำตัว จึงส่งผลให้มีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมากกว่ากลุ่มที่ไม่มีผู้ดูแล ทั้งนี้อาจเนื่องจากการมีข้อจำกัดของบุคคลในครอบครัวที่จะเข้ามามีบทบาทในการดูแลความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีเพียงพอจึงส่งผลต่อความต้องการสวัสดิการสังคม วิสุทธิณี ธาณิรัตน์ และ วรางคณา ดันทสันติสกุล, (2565)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา

3.1.1 จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าผู้สูงอายุมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากความต้องการมากที่สุดไปหาน้อย พบว่า ผู้สูงอายุมีความต้องการด้านที่อยู่อาศัยอยู่ในระดับมากที่สุด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการสำรวจความเป็นอยู่สภาพที่พักอาศัยและระบบสาธารณสุขของชุมชนของผู้สูงอายุในพื้นที่ และควรมีการวางแผนรองรับความต้องการด้านที่อยู่อาศัยผู้สูงอายุในระดับพื้นที่ รองลงคือมีความต้องการสวัสดิการสังคมด้านสุขภาพอนามัย โดยควรเพิ่มบริการด้านสุขภาพเชิงรุกและการเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำการดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุขและการจัดทำโครงการส่งเสริมด้านสุขภาพในพื้นที่ยังมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาด้านสุขภาพหรือความต้องการสวัสดิการด้านอื่นๆ ไปประกอบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้ตรงต่อความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุในพื้นที่ได้ ด้านบริการทางสังคมทั่วไปควรมีการส่งเสริมกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุด้านความมั่นคงทางรายได้ อยู่ ด้านการทำงานและการมีรายได้ ควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพที่เหมาะสมแก่กลุ่มผู้สูงอายุ เช่น งานจักสาน ทอผ้า เพื่อเพิ่มรายได้แก่ผู้สูงอายุ ด้านนันทนาการควรมีการส่งเสริมการจัดสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุและพื้นที่การถ่ายทอดภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้กับคนในชุมชน ส่วนด้านการศึกษาควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องดูแลสุขภาพของตนเองของผู้สูงอายุ

3.1.2 จากผลการศึกษาพบว่ารายได้ของผู้สูงอายุที่ต่างกันมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุแตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสำรวจรายได้ของผู้สูงอายุและจัดทำแผนงานหรือโครงการในการอบรมส่งเสริมด้านอาชีพเพื่อยกระดับอาชีพผู้สูงอายุให้สามารถ

สร้างรายได้สามารถพึ่งพาตนเองได้ รวมถึงควรมีการวางแผนในการส่งเสริมรายได้แก่ผู้สูงอายุให้เพียงพอเหมาะสม ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขในพื้นที่ต่อไป

3.1.3 จากผลการศึกษาพบว่า การมีผู้ดูแลมีความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุมากกว่าไม่มีผู้ดูแล ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานด้านสาธารณสุข หรือหน่วยงานภายใต้กรมกิจการผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับพื้นที่ ควรจัดหา/อบรมเสริมศักยภาพผู้ดูแลผู้สูงอายุ (Caregiver) สนับสนุนเป็นสวัสดิการให้กับผู้สูงอายุในพื้นที่ต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะงานวิจัยต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพเกี่ยวกับความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเพื่ออธิบายถึงรูปแบบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การวางแผนส่งเสริมให้มีสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุเพียงพอเหมาะสม

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

ศูนย์วิทยบริการวชิรเวศน์

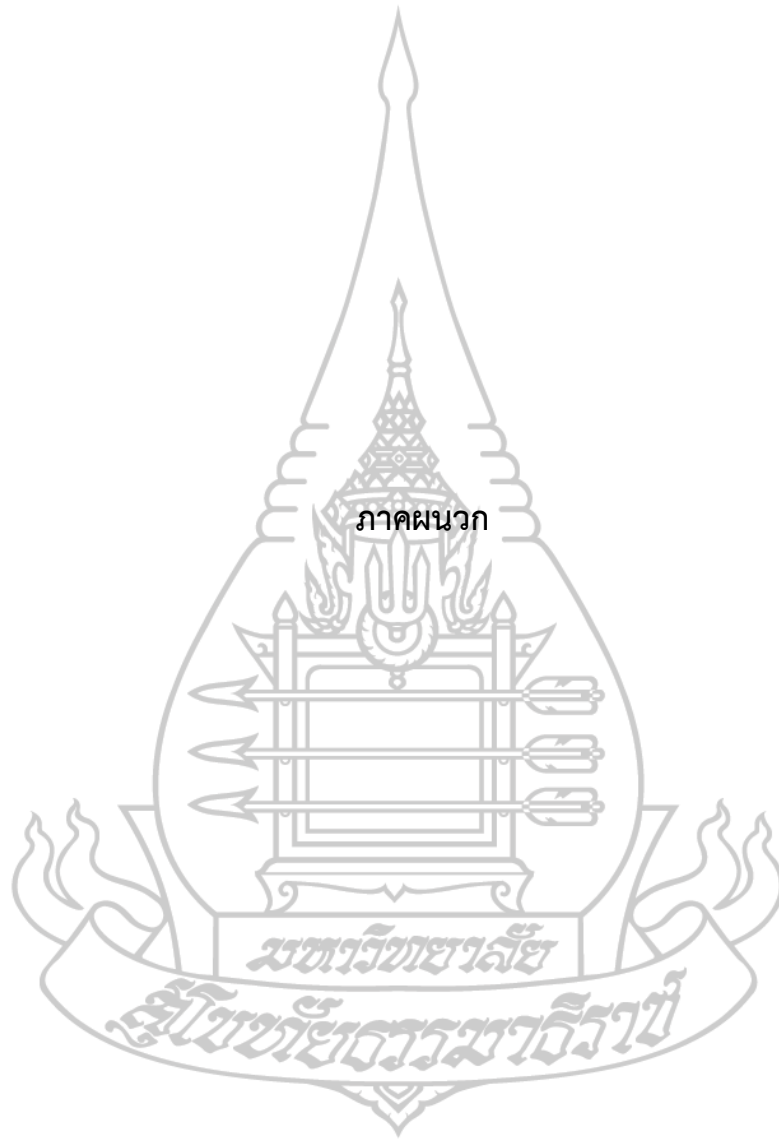
บรรณานุกรม

- กมณชนก หนูสิงห์ และ จักรี ไชยพิณีจ. (2562). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเทศบาลตำบลเทพา อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ในช่วงปี พ.ศ. 2557-2561* [การค้นคว้าอิสระหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต]. รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2565). *สิทธิและสวัสดิการผู้สูงอายุ*. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/benefits/3/765>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2564). *ผู้สูงอายุ*. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/>
- กรมกิจการผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2565). *สังคมผู้สูงอายุในปัจจุบันและเศรษฐกิจในประเทศไทย*. สืบค้นจาก <https://www.dop.go.th/th/know/15/926>
- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2555). *พระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ. 2546 (ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2550)*. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- กานดา พรณเกียรติ, นิเทศ ดินณะกุล, วิทยา สุจริตนารักษ์, ภมร ชันธหัตถ์, และ สรรเสริญ อินทรัตน์. (2565). *ความต้องการสวัสดิการด้านสังคมของผู้สูงอายุในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านฉาง อำเภอเมืองปทุมธานี จังหวัดปทุมธานี*. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์*, 9(3), 1-15.
- จุฑามาศ พิรพัชระ. (2564). *ความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุบ้านห้วยทรายเหนือจังหวัดเพชรบุรี*. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต*, 17(2), 1-17.
- ชัยมงคล สุพรหมอินทร์. (2558). *การคลังสาธารณะกับสวัสดิการสังคม: ประเด็นปัญหาและข้อพิจารณาบางประการต่อการปฏิรูป การคลังภาครัฐเพื่อพัฒนาระบบสวัสดิการสังคมพื้นฐานที่ยั่งยืนของไทย*. *วารสารสังคมศาสตร์บูรณาการ มหาวิทยาลัยมหิดล*, 2(1), 280-307.
- ญาณิ แสงสาย. (2559). *ความต้องการบริการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี*. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 6(1), 78-86.

- ฐานนท์ มณีนิล, เอกฉัตร วิทยอภิบาลกุล และ พล บุษษะ. (2565). กฎหมายและความต้องการ
สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเทศบาลลำใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดยะลา.
วารสารนิติศาสตร์และสังคมท้องถิ่น, 6(1), 77–100.
- เต็มศักดิ์ คทวณิช. (2556). *จิตวิทยาทั่วไป*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่นจำกัดมหาชน.
- นิรมล เมืองโสม. (2564). การป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรังโดยการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีทาง
พฤติกรรมศาสตร์และการส่งเสริมสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราโมทย์ ประสาทกุล. (2562). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 1. สถาบันวิจัยประชากรและ
สังคม มหาวิทยาลัยมหิดล มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย.
- ปาริฉัตร พันธุ์ภักดี. (2564). *ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ที่มีภูมิลำเนาและ อาศัยอยู่ใน
เขตองค์การบริหารส่วนตำบลตะคร้อ อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี
[วิทยานิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรบริหารธุรกิจ
มหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ, (2546). *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ* สืบค้นจาก
<https://www.dop.go.th/th/laws/2/10/785>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุ. (2560). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย ปี 2560*. สืบค้นจาก
<https://thaitgri.org/>
- มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. (2565). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2564*. พิมพ์ครั้งที่
1. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วันสนันท์ โสดาบัตตา, ภักดี โพธิ์สิงห์ และ สัญญา เคนาภูมิ. (2560). แนวทางการจัดการสวัสดิการ
สังคม: ภาครัฐ: องค์กรชุมชน. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุบลราชธานี*, 8(2), 160–176.
- วนิดา วาตีเจริญ, รังสรรค์ เลิศในสัตย์ และ สมบัติร์ ทีชทรัพย์. (2560). *ระเบียบวิธีวิจัยจากแนวคิด
ทฤษฎีสู่ภาคปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัดมหาชน.
- วิสุทธิณี ธานีรัตน์ และ วรางคณา ต้นทสันติสกุล. (2565). รูปแบบการดำเนินชีวิต และความต้องการ
สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในจังหวัดตรัง. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(3),
1176–1190.
- วีรยุทธ คำแก้ว และ ราเชนทร์ นพณัฐวงศกร. (2564). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ
เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพมหานคร. *วารสารวิชาการธรรมทรรคนัน*, 21(1), 15–28.
- ศูนย์การแพทย์กาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยมหิดล. (2566). *โภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ*.

- สันติพันธ์ พุฒฤทธิ์, ประชัน คະเนวัน และ สถาพร วิชัยรัมย์. (2562). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์. *วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 3(1), 81-88.
- สายนที เฉินบำรุง, พัชรา ตันติประภา, ศรีัญญา กันตะบุตร และ วรรณัย สายประเสริฐ. (2566). ความต้องการของผู้สูงอายุในอำเภอเมืองเชียงใหม่. *วารสารวิจัยรำไพพรรณี*, 17(2), 51-57.
- สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ. (2562). *จับตาสถานการณ์ประชากรสูงอายุทั่วโลกและไทย*. สืบค้นจาก <https://infocenter.nationalhealth.or.th/node/27613>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. (2565). *การสำรวจประชากรสูงอายุในประเทศไทย พ.ศ.2564*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กองสถิติพยากรณ์ สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ. (2560). *กองทุนระบบการดูแลระยะยาว ด้านสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง (Long Term Care: LTC)*. สืบค้นจาก https://www.nhso.go.th/page/fund_long_term_care
- สำนักอนามัยผู้สูงอายุ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. (2564). *รายงานสถานการณ์ผู้สูงอายุไทย*. สืบค้นจาก <https://eh.anamai.moph.go.th/th/elderly-static/>
- สุดารัตน์ สุตสมบูรณ์. (2557). สวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในประเทศไทย. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 7(1), 73-82.
- สุภัทชัย คำสีใหม่, ไพรัตน์ นิมหาด และ พระครูวิรัตธรรมโชต. (2565). ความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุชุมชนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา. *วารสารมหาจุฬานาครธรรมสาร*, 9(5), 359-371.
- สุ่มัทนา กลางคาร และ วรพจน์ พรหมสัตยพรต. (2553). *หลักการวิจัยทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 6). สารคามการพิมพ์-สารคามเปเปอร์.
- โสภณ เบื้องบน, สุวิมล ดอบุตร และ ธีรนาถ สุวรรณเรือง. (2566). บทบาทในการพัฒนาชุมชนและความต้องการสวัสดิการของผู้สูงอายุ ตำบลชานูวรรณ อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ*, 16(2), 47-59.

- หิรัญ บรรจงปรุ. (2564). ประชากรไทยผู้สูงอายุ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 2(1), 85–89.
- อภิรักษ์ นกขุ้ม, อรุณี เอี่ยมนาวา, ประจวบ งามดี, เชษฐ ใจเพชร และ ภาวิดา รังษี. (2566). แนวทางการจัดการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำจืด อำเภอลำสนธิ จังหวัดชุมพร. *วารสารนิติรัฐ*, 1(3), 31–39.
- อัศววัฒน์ พระเกตุมือง, ศรีปริญญา ฐปกระจำง และ นพดล บุรณนัญ. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อการจัดบริการสวัสดิการสังคมแบบมีส่วนร่วมสำหรับผู้สูงอายุ. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 24(3), 205–218.
- อุดมลักษณ์ การเกษ และ พัฒนพันธ์ เขตต์กัน. (2562). การศึกษาการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ. *วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 2(2), 75–89.
- อุทัยวรรณ พงษ์บริบูรณ์. (2563). สถานการณ์ผู้สูงอายุประเทศไทย: ปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพ. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย*, 10(2), 75–89.
- ฮับเส้า น้อยทับทิม, อาฟาส หะยีอาบู และ สุวิมล แซ่ก่อง. (2560). ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลบางตาง อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส. 9, 1256–1261.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (1981). *Research in Education*. Englewood-Cliff.
- Health data Center. (2565). *ฐานข้อมูลจำนวนประชากรจำแนกตามกลุ่มอายุ*. สืบค้นจาก <https://hdcservice.moph.go.th/hdc/main/index.php>
- Health Data Center. (2566). *ประชากรทะเบียนราษฎรจำแนกรายอายุและเพศ*. สืบค้นจาก https://hdcservice.moph.go.th/hdc/reports/page.php?cat_id=ac4eed1bddb23d6130746d62d2538fd0
- Khamkeaw, W. , & Nopanatwongsakorn, R. (2021) . Needs of the Elderly in Samphanthawong District, Bangkok, for Social Welfare. *Dhammathas Academic Journal*, 21(1), 15–28.
- WHO. (2023). *Ageing*. https://www.who.int/health-topics/ageing#tab=tab_1

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมราชา

ภาคผนวก ก

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

1.นางสาวจันทร์เพ็ญ ไชยมาตร

รองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลโพนทอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

2. นางสาวทับทิม สุวรรณภู

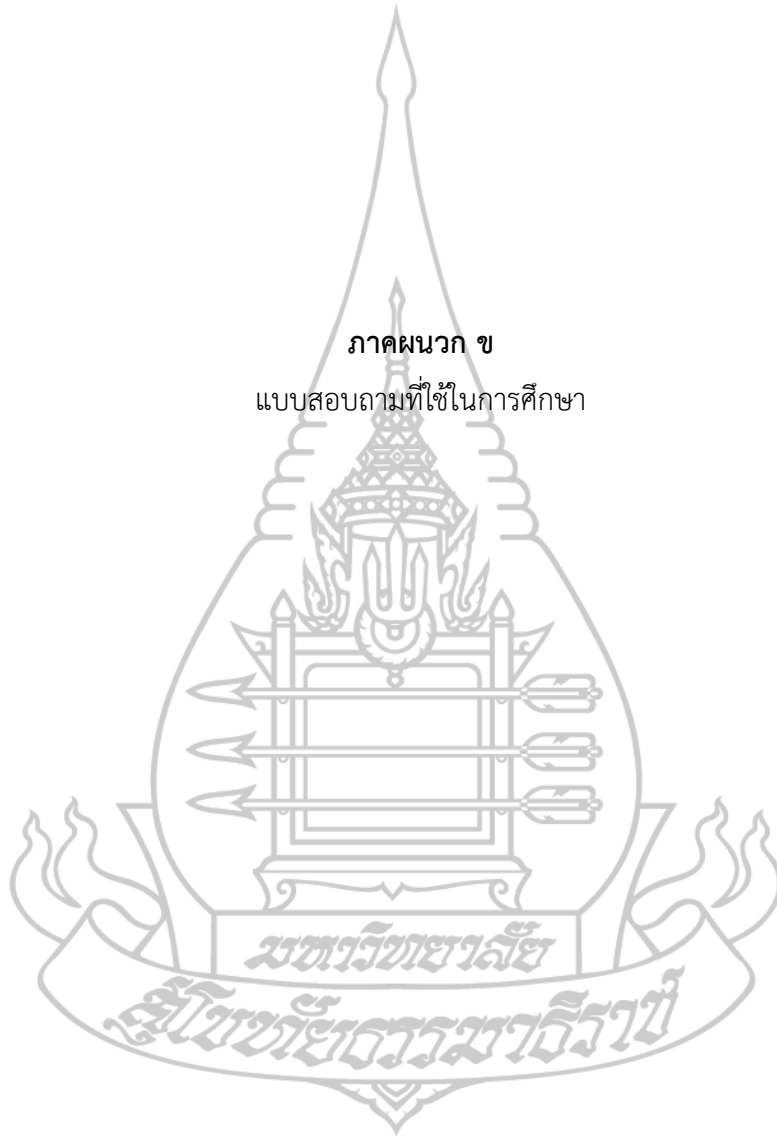
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านโพนทอง อำเภอเสนางนิคม
จังหวัดอำนาจเจริญ

3. นางสาวมลฤดี คำจันทร์

นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษา

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

*****

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญและเพื่อเปรียบเทียบความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ตำบลโพนทอง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลตามความคิดเห็นของท่าน ผู้ศึกษาจึงขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ โดยขอให้ท่านให้ข้อมูลตามความเป็นจริง โดยท่านมีอิสระในการตอบ ถ้าท่านไม่สบายใจในบางข้อความสามารถขอข้ามไปได้ โดยจะไม่มีใครทราบว่าเป็นแบบสัมภาษณ์แต่ละฉบับเป็นของใคร และผู้ศึกษาขอรับรองว่าข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์จะเป็นข้อมูลลับ พร้อมทั้งผู้ศึกษาจะนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของภาพรวมเท่านั้น ไม่ระบุตัวตน ซึ่งแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1. ปัจจัยส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2. ความต้องการสวัสดิการสังคม

- 2.1 ด้านการศึกษา 5 ข้อ
- 2.2 ด้านสุขภาพอนามัย 5 ข้อ
- 2.3 ด้านที่อยู่อาศัย 5 ข้อ
- 2.4 ด้านการทำงานและการมีรายได้ 5 ข้อ
- 2.5 ด้านนันทนาการ 3 ข้อ
- 2.6 ด้านความมั่นคงทางรายได้ 3 ข้อ
- 2.7 ด้านบริการทางสังคมทั่วไป 5 ข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

เจนจิรา โสเสมอ

(นางสาวเจนจิรา โสเสมอ)

นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต

วิชาเอกบริหารสาธารณสุข สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา

ติดต่อผู้วิจัย 062-996-8623

ส่วนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง : เมื่อท่านฟังคำสัมภาษณ์จนเข้าใจแล้ว ให้ท่านตอบคำถามตรงตามความเป็นจริง

1. เพศ

1. ชาย 2. หญิง

2. อายุ ..... ปี (ปี เต็ม)

3. สถานภาพสมรส

1. โสด 2. สมรส และอยู่ด้วยกัน
 3. สมรส แต่ไม่ได้อยู่ด้วยกัน 4. หย่าร้าง/แยกกันอยู่
 5. หม้าย

4. ระดับการศึกษา

1. ประถมศึกษา 4. อนุปริญญา/ ปวส.หรือเทียบเท่า
 2. มัธยมศึกษาตอนต้น 5. ปริญญาตรี
 3. มัธยมศึกษาตอนปลาย 6. สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ

1. ไม่ได้ประกอบอาชีพ
 2. ประกอบอาชีพ (ให้ตอบข้อ 2.1-2.7)
 2.1 เกษตรกร 2.2 รับจ้างทั่วไป
 2.3 พนักงานบริษัทเอกชน 2.4 รับราชการ
 2.5 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว 2.6 รัฐวิสาหกิจ
 2.7 อื่น ๆ ระบุ .....

6. รายได้ต่อเดือน ..... บาท

7. ท่านมีโรคประจำตัว

1. ไม่มี 2. มี ระบุ .....

8. ท่านมีผู้ดูแล

1. ไม่มีผู้ดูแล 2. ผู้ดูแล

ส่วนที่ 2 ความต้องการสวัสดิการสังคมของผู้สูงอายุ

คำชี้แจง : เมื่อท่านฟังคำสัมภาษณ์จนเข้าใจแล้ว ให้ท่านตอบคำถามตรงตามความเป็นจริง ไม่มีคำตอบใดที่ถูกหรือผิด ข้อมูลทั้งหมดของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับ

- 5 = มากที่สุด หมายถึง ท่านที่ความต้องการสวัสดิการสังคมในข้อนั้น มากที่สุด
- 4 = มาก หมายถึง ท่านที่ความต้องการสวัสดิการสังคมในข้อนั้น มาก
- 3 = ปานกลาง หมายถึง ท่านที่ความต้องการสวัสดิการสังคมในข้อนั้น ปานกลาง
- 2 = น้อย หมายถึง ท่านที่ความต้องการสวัสดิการสังคมในข้อนั้น น้อย
- 1 = น้อยที่สุด หมายถึง ท่านที่ความต้องการสวัสดิการสังคมในข้อนั้น น้อยที่สุด

2.1 ด้านการศึกษา

ด้านการศึกษา	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการได้รับการฝึกอบรมให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ					
2. ต้องการให้มีการจัดรายการโทรทัศน์หรือวิทยุชุมชน เกี่ยวกับการเข้าถึงบริการหรือข้อมูลข่าวสารในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ					
3. ต้องการการพัฒนาทักษะการชีวิตให้สามารถใช้ชีวิตสูงอายุได้อย่างมีความสุข					
4. ต้องการเรียนรู้จากศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน เช่น เศรษฐกิจพอเพียงการเกษตรอินทรีย์					
5. ต้องการความรู้เรื่องสิทธิประโยชน์และกฎหมายของผู้สูงอายุ					

2.2 ด้านสุขภาพอนามัย

ด้านสุขภาพอนามัย	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการได้รับการเยี่ยมบ้านเพื่อให้คำปรึกษาแนะนำ การดูแลสุขภาพโดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข					
2. ต้องการให้สถานบริการของรัฐ มีการจัดบริการส่ง เครื่องอุปโภคบริโภค ถึงที่บ้าน					
3. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีสถานบริการ สาธารณสุขใกล้บ้าน					
4. ต้องการได้รับความสะดวกโดยมีช่องทางพิเศษ สำหรับผู้สูงอายุในสถานพยาบาล					
5. ต้องการให้มีกิจกรรมส่งเสริมโภชนาการ เช่น การให้ความรู้เกี่ยวกับการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ต่อ ร่างกายของผู้สูงอายุเมื่อเข้ารับบริการที่โรงพยาบาล					

2.3 ด้านที่อยู่อาศัย

ด้านที่อยู่อาศัย	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้มีการจัดบริการซ่อมแซมบ้านพักผู้สูงอายุ การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมภายในบ้าน เช่น ราว ยึดเกาะ ห้องน้ำทางลาด					
2. ต้องการให้มีการจัดบริการบ้านพักฉุกเฉินของภาครัฐ กรณีที่มีปัญหาไม่มีที่อยู่สำหรับผู้สูงอายุ					
3. ต้องการให้มีการจัดบริการครอบครัวอุปการะสำหรับผู้สูงอายุที่อยู่คนเดียว ไร้ที่พึ่ง					
4. ต้องการให้มีการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราในระดับตำบล					
5. ต้องการให้รัฐจัดสวัสดิการสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ประเภทไม่มีค่าใช้จ่าย					

2.4 ด้านการทำงานและการมีรายได้

ด้านการทำงานและการมีรายได้	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้มีการจัดหางานที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ					
2. ต้องการให้มีสถานที่จำหน่ายสินค้าที่ผู้สูงอายุผลิตขึ้น เพื่อนำไปสู่การสร้างรายได้					
3. ต้องการให้มีหน่วยงานติดต่อประสานงานให้แก่ผู้สูงอายุที่ต้องการทำงาน					
4. ต้องการความรู้ในการวางแผนด้านการเงินและการออมสำหรับผู้ที่จะเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ					
5. ต้องการให้มีการจัดเครื่องอุปโภคบริโภคสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจนและด้อยโอกาส					

2.5 ด้านนันทนาการ

ด้านนันทนาการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้มีการจัดสถานที่พักผ่อนที่เหมาะสมปลอดภัยสำหรับผู้สูงอายุ					
2. ต้องการให้เชิญผู้สูงอายุไปเล่นกีฬาหรือกิจกรรมที่ถนัดให้ลูกหลานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก					
3. ต้องการถ่ายทอดภูมิปัญญาภายในท้องถิ่นให้กับเยาวชนรุ่นหลังได้รับทราบ					

2.6 ด้านความมั่นคงทางรายได้

ด้านความมั่นคงทางรายได้	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้มีการลดหย่อนภาษีเงินได้แก่บุตร ซึ่งเป็นผู้อุปการะเลี้ยงดูผู้สูงอายุ					
2. ต้องการให้มีการจัดตั้งกองทุนในชุมชนเพื่อให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุ					
3. ต้องการให้ส่งเสริมการจ้างงานหลังเกษียณที่สอดคล้องตามศักยภาพ					

2.7 ด้านบริการทางสังคมทั่วไป

ด้านบริการทางสังคมทั่วไป	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ต้องการให้มีการจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนได้มีส่วนร่วมช่วยเหลือให้บริการผู้สูงอายุ					
2. ต้องการให้หน่วยงานและสถานที่สาธารณะมีบริการห้องน้ำเฉพาะสำหรับผู้สูงอายุ					
3. ต้องการศูนย์ที่รับผู้สูงอายุไว้ดูแล 1-2 วันต่อสัปดาห์					
4. ต้องการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับอันตรายจากการถูกรุณกรรมถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายและการถูกทอดทิ้ง					
5. ต้องการให้มีการจัดการศพและฌาปนกิจศพสำหรับผู้สูงอายุที่ยากจน					

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นางสาวเจนจิรา โสเสมอ
วัน เดือน ปี เกิด	16 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537
สถานที่เกิด	อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
ที่อยู่ปัจจุบัน	อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ
ประวัติการศึกษา	ปริญญาทันตสาธารณสุขศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธรจังหวัดขอนแก่น พ.ศ. 2561 ปริญญาสาธารณสุขศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2566
ประวัติการทำงาน	กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม องค์การบริหารส่วนตำบลเหล่าพรวน อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

